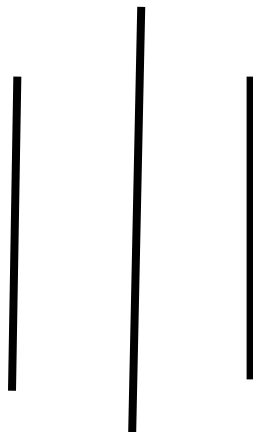

बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष २०८१/०८२

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, डोटी
२०८२

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय राजपुर, डोटीको
बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
आ.ब. २०८१/२०८२

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, डोटी
२०८२

प्रकाशक

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, डोटी

फोन. नं : ०९४-४४०१५३

इमेल : scodoti@nsonepal.gov.np

वेबसाइट: <https://scodoti.nsonenpal.gov.np/>

प्रकाशन बर्ष

२०८२

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय डोटी
(डोटी, अछाम, बाजुरा)

☎ ०९४-४४०१५३

✉ : scodoti@nsonepal.gov.np

🌐 : scodoti.nsonenpal.gov.np

प.स. २०८२/२०८३

च.न.

मन्तव्य

नेपाल सरकारले साविकका ३३ तथ्याङ्क कार्यालयहरू खारेज गरी १८ वटा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय स्थापना गर्ने निर्णय गरे बमोजिम मिति २०८० साल पौष १२ गते तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय डोटीको स्थापना भएको हो। यस कार्यालयको डोटी, अछाम र बाजुरा जिल्लाका २८ वटा स्थानीय तहहरूमा हुने तथ्याङ्कीय क्रियाकलापमा समन्वय र सहकार्य गर्ने जिम्मेवारी रहेको छ। यसको साथसाथै राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले सालवसाली रुपमा संचानल गर्ने गणना तथा सर्वेक्षणमा यस कार्यालयको सक्रिय सहभागिता रहने गर्दछ। संघीय सरकार र मातहत स्थानीय तहहरूमा हुने तथ्याङ्कीय क्रियाकलामा यस कार्यालयले एक गतिशील पुलको भूमिका निर्वाह गर्ने गरेको छ।

यस कार्यालयले आ व २०८१/८२ मा सम्पादन गरेका तथ्याङ्कीय क्रियाकलाप लगायत विविध गतिविधिहरूको वारेमा सरोकार पक्षहरूलाई एकत्रित रुपमा सरल र सहज ढंगबाट सूचना उपलब्ध गराउने उद्देश्यले वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न लागिएको हो। यस प्रतिवेदनले कार्यालयको कार्य प्रकृति, वार्षिक विनियोजित बजेट, वार्षिक खर्च र सम्पादित कार्यहरूको वारेमा सम्बन्धित पक्षलाई सु-सूचित गराउने अपेक्षा गरिएको छ। यो प्रतिवेदन यस कार्यालयको पहिलो प्रगति प्रतिवेदन भएकोले अगामी आ. व. मा प्रकाशन हुने वार्षिक प्रगति प्रतिवेदनहरूको लागि पनि यसले एउटा बलियो आधार तयार पार्ने अपेक्षा लिएको छ।

अन्त्यमा यो प्रतिवेदन तयारीमा अथक मिहिनेत गर्ने सम्पूर्ण सहयोगी सहकर्मी कर्मचारीहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु। यस प्रतिवेदनमा रहेका कमि कमजोरीहरू औल्याइदिइ प्राप्त हुने सकारात्मक र रचनात्मक पृष्ठपोषणलाई यस कार्यालयले सधैं उच्च स्थान दिने विश्वास दिलाउन चाहन्छु।

खेम राज भट्ट

(नि. तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी)

कार्तिक, २०८२

बिषय-सुची

खण्ड-१: कार्यालयको परिचय	3
१.१ पृष्ठभूमि	3
१.२ काम , कर्तव्य र अधिकार	4
१.३ कार्यालयको संगठन संरचना	5
१.४ कर्मचारी पदपूर्तीको अवस्था	5
१.५ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयका कार्यालय प्रमुखहरुको नामावली:	6
१.६ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय डोटीमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण	6
खण्ड -२ : वार्षिक कार्यक्रम र अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण.....	7
२.१ राष्ट्रिय लेखा कार्यक्रम	7
२.१.१ त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखा कार्यक्रम.....	7
२.१.२ बार्षिक राष्ट्रिय लेखा कार्यक्रम	8
२.२ मुख्य तथ्याङ्क कार्यक्रम	8
२.२.१ कृषिजन्य वस्तुहरुको स्थलगत मुख्य सूचकांक तथ्याङ्क संकलन:.....	9
२.२.२ निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य सूचकांक तथ्याङ्क संकलन.....	10
२.२.३ अन्तर्राष्ट्रिय तुलना कार्यक्रम (International Comparison Program) सम्बन्धी मूल्य तथ्याङ्क.....	10
२.३ नेपाल तथ्याङ्कीय रजिष्टर निर्माण.....	11
२.४ गोष्ठी तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम	12
२.४.१ स्थानीय तहमा राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण(NDP) कार्यान्वयनको समिक्षा गोष्ठी	13
२.४.२ विभिन्न स्थानीय तहहरुमा तथ्याङ्कीय साक्षरता तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गोष्ठी	13
२.४.३ आर्थिक गणनाको तथ्याङ्क आवश्यकता बिषयमा गोष्ठी	14
२.५ सर्वेक्षण.....	14
२.५.१: वन तथा मत्स्य (Fishery & Forestry) सर्वेक्षण	14
२.५.२: निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षण.....	15
२.५.३: व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०८१	15
२.५.४: अस्थायी बाली लागत उत्पादन सर्वेक्षण २०८१	16

२.५.५: राष्ट्रिय लेखा आधार बर्ष परिवर्तन सर्वेक्षण	16
२.५.६: आन्तरिक पर्यटन सर्वेक्षण	17
२.५.७: नाफा नकमाउने संस्थाहरुको सर्वेक्षण	17
२.६ पालिका वस्तुगत विवरण तथा प्रकाशन.....	17
खण्ड -३: जनतालाई दिइने सेवा तथा त्यसको व्यवस्थापन	19
३.१ कार्यालयमा प्रकाशन र वितरणको व्यवस्था :.....	19
३.२ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रकाशनहरुको माग तथा आपूर्ति व्यवस्था	19
३.३ पुस्तकालयको स्थापना तथा प्रयोग.....	19
३.४ कार्यालयबाट जारी भएको नागरिक बडापत्र	20
३.५ सेवा प्रवाह प्रकृया तथा व्यवस्थापन	21
खण्ड ४: कार्यालयको आर्थिक प्रशासन विवरण	22
४.१ गत आ .ब. २०८१/८२ को बजेट, खर्च, भौतिक तथा वित्तीय प्रगति.....	22
४.२ चालु बजेट र खर्च, कार्यक्रम बजेट र खर्च पुँजीगत बजेट र खर्च स्तम्भ ग्राफ चित्रमा	28
४.३ बेरुजुको अवस्था	29
४.४ कार्यक्रम अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण	30
खण्ड -५ कार्यालयको भौतिक अवस्था.....	31
५.१ कार्यालयको भौतिक पूर्वाधार :	31
५.२ सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसमानको विवरण र अवस्था	31
५.३ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय डोटीमा रहेका मुख्य खप्ने जिन्सी सामग्रीहरुको विवरण	33
खण्ड-६: कार्यालयका समस्या र समाधानका उपायहरु	35
६.१ कार्यालयका मौजुदा समस्या.....	35
६.२ समस्या समाधानका उपायहरु.....	36

खण्ड-१: कार्यालयको परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

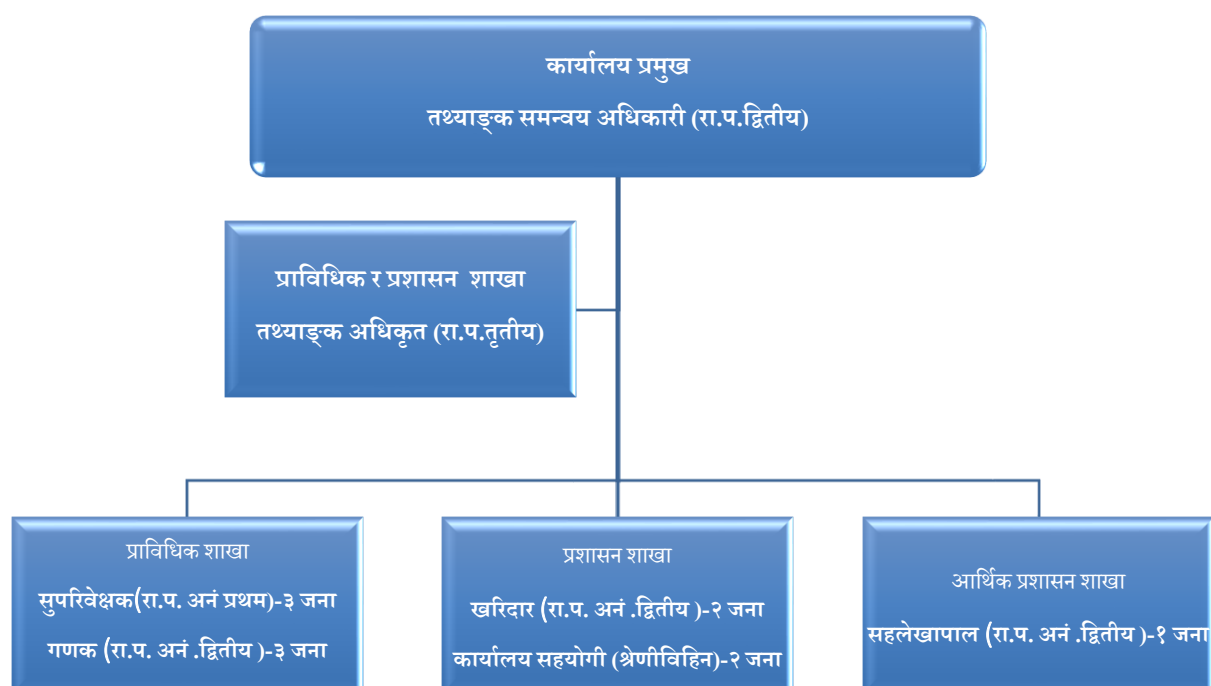
नेपालमा आवधिक योजना संगै सुरुवात भएको दुई बर्षपछि अर्थात वि.सं. २०१५ मा तथ्याङ्क ऐन जारी भई सोहि साल पुस १७ गते साविक केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको स्थापना भएको देखिन्छ । यसबाट नेपाल सरकारले सात दशक अगाडी नै जनता र मुलुकको ठोस हित हुने नीति निर्माण गर्नका लागि अत्यावश्यक तथ्याङ्कको महत्वलाई आत्मसात् गरेको यथार्थ स्पष्ट हुन्छ । केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग स्थापना हुनुभन्दा अगाडी वि.सं. २००७ सम्म नेपालको तथ्याङ्कीय कार्य सम्पादन गर्नका लागि औद्योगिक व्यापारिक समाचार सङ्ग्रह अड्डा र जनसंख्या गोश्वारा नामका दुइवटा अड्डाहरु रहेको पाइन्छ । पछि वि.सं. २००७ मा ती दुवै अड्डाहरु गाभेर संख्या विभाग स्थापना भएको देखिन्छ वि.सं. २०१७ मा तथ्याङ्क नियमावली आउनुका साथै निजामती सेवा ऐन, २०४९ मा नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क सेवा र तथ्याङ्क समूह गठन हुनु पनि नेपालको तथ्याङ्कीय विकासक्रमका अविस्मरणीय परिघटनाहरु हुन् । वि.सं. २०५० मा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग मातहतमा ३३ ओटा तथ्याङ्क कार्यालयहरु खडा गरिए । साविकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग तथ्याङ्क ऐन २०७९ बमोजिम वि.सं. २०७९ साल आश्विन २८ गतेदेखि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मातहत राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा परिणत भएको छ । ऐन अनुसार राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रमुखको रुपमा संघीय निजामती सेवाको विशिष्ट श्रेणीको प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी रहने व्यवस्था छ । नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को मिति २०८०/०९/१२ को निर्णयबाट यस राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको मातहतमा रहेका ३३ वटा तथ्याङ्क कार्यालय खारेज भई १८ वटा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरु संगठन संरचना तथा दरबन्दी तेरिज स्वीकृत र राष्ट्रिय किताबखानाको मिति २०८०/११/११ को निर्णयबाट संगठन तथा पद दर्ता, खारेज र थपघट समेत भए मुताविक नै मिति २०८१ साउन १ गतेबाट डोटी, अछाम र बाजुरा गरी ३ जिल्ला कार्यक्षेत्र रहने गरी तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय, डोटी दिपायल सिलगढी नगरपालिका वडा नं. ४ राजपुर स्थित आफ्नै भवनमा सञ्चालनमा रहेको छ ।

१.२ काम ,कर्तव्य र अधिकार

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय डोटी लगायत मातहतका १८ जिल्लामा रहेका तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूको लागि निर्धारित गरिएका कार्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

- केन्द्रीय कार्यालयले सञ्चालन गर्ने गणना एवं सर्वेक्षण कार्यहरूको आफ्नो क्षेत्रमा कार्यान्वयन, व्यवस्थापन, सुपरिवेक्षण र अनुगमन गर्ने,
- केन्द्रीय कार्यालयबाट जिल्लास्तरमा सञ्चालन हुने तालिम कार्यमा सघाउ पुऱ्याउने र स्थानीय स्तरमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने तालिम सञ्चालन गर्ने,
- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले गर्ने तथ्याङ्कीय कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने,
- केन्द्रीय कार्यालयले जिल्लाबाट संकलन गर्न निर्देश गरिएका विविध क्षेत्रका द्वितियक तथ्याङ्क संकलन गर्ने,
- कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका जिल्ला एवम् स्थानीय तहको वस्तुगत विवरण तयार पार्ने ,
- जिल्लास्तरीय तथ्याङ्क विकास कार्यक्रम बनाई केन्द्रमा पठाउने,
- जिल्ला विकासको निमित्त आवश्यक तथ्याङ्क उपलब्ध भए नभएको मूल्यांकन गर्ने
- जिल्लास्तरीय तथ्याङ्कीय क्रियाकलापहरूको समन्वय गर्ने,
- वडा र गणना क्षेत्रको सीमाना, धरातल र घर परिवारको निर्दिष्ट स्थान छुट्याउने गरी नक्सांकन गर्ने ,
- नियमित रुपमा गर्नुपर्ने र राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट निर्दिष्ट भै आएका तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य गर्ने,
- स्थानीयस्तरमा तथ्याङ्क पैरवी, तथ्याङ्कीय साक्षरता, सरकारी कार्यालय तथा अन्य प्रयोगकर्ताबाट माग भएका बखत तथ्याङ्कीय सेवा उपलब्ध गराउने आदि ।

१.३ कार्यालयको संगठन संरचना

१.४ कर्मचारी पदपुर्तीको अवस्था

सि. न.	पद	श्रेणी	सेवा	समुह	पद संख्या	पदपुर्ति	कैफियत
१	तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी	रा. प. द्वितीय	ने.आ.यो. तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	१	रिक्त	
२	तथ्याङ्क अधिकृत	रा. प. तृतीय	ने.आ.यो. तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	१	१	
३	सुपरिवेक्षक	रा.प.अनं.प्रथम	ने.आ.यो. तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	३	२ रिक्त	१ माग भैसकेको
४	गणक	रा. प.अनं. द्वितीय	ने.आ.यो. तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	३	३ रिक्त	२ माग भैसकेको
५	खरिदार	रा. प.अनं. द्वितीय	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	१ रिक्त	माग भैसकेको
६	सहलेखापाल	रा. प.अनं. द्वितीय	नेपाल प्रशासन	लेखा	१	१	
७	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२	२	करार
जम्मा					१३	६	

१.५ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयका कार्यालय प्रमुखहरुको नामावली:

क्र.स.	नामथर	पद	देखि	सम्म
१	खेम राज भट्ट	नि. तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी	२०८१।०३।१६	हाल सम्म

१.६ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय डोटीमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

सि. न.	नाम	पद	सेवा	समुह	श्रेणी	सेवा अवधि	ठेगाना
१	खेम राज भट्ट	तथ्याङ्क अधिकृत	ने.आ.यो.तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	रा.प. तृतीय	२५ बर्ष ९ महिना	भि.न.पा. १७, कञ्चनपुर
२	तिलक पाल	सुपरिवेक्षक	ने.आ.यो.तथा तथ्याङ्क	तथ्याङ्क	रा.प.अनं.प्रथम	८ बर्ष ६ महिना	भि.न.पा. ३, कञ्चनपुर
३	हरिश पन्त	खरिदार	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	रा.प.अनं.द्वितीय	१० बर्ष १० महिना	मालिकार्जुन-०८, दार्चुला
४	केशव बहादुर साउद	सह-लेखापाल	नेपाल प्रशासन	लेखा	रा.प.अनं.द्वितीय	७ बर्ष ६ महिना	कमलबजार-०४, अछाम
५	धन बहादुर देउबा	का.स.	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	श्रेणीविहिन	४ महिना	शिखर-०१, डोटी
६	सुर्य बिष्ट	का.स.	नेपाल प्रशासन	सामान्य प्रशासन	श्रेणीविहिन	२ महिना	बडिमालिका-९, बाजुरा

खण्ड -२ : वार्षिक कार्यक्रम र अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण

२.१ राष्ट्रिय लेखा कार्यक्रम

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, राष्ट्रिय लेखा शाखाले प्रत्येक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (Gross Domestic Product- GDP), कुल राष्ट्रिय आय (Gross National Income- GNI) लगायतका विभिन्न समष्टिगत आर्थिक सूचक तयार गर्दै आईरहेको छ । राष्ट्रिय लेखा अनुमानको लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय (रा.त.का.) ले आफैले उत्पादन गरेका तथ्याङ्कको साथै अन्य विभिन्न स्रोतबाट उपलब्ध हुने तथ्याङ्क प्रयोग गर्ने गर्दछ । सबै तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूले रा.त.का. ले निर्दिष्ट गरे बमोजिम विभिन्न किसिमका तथ्याङ्क संकलन गरेर तोकिएको समयभित्र कार्यालयमा आईपुग्ने गरी पठाउनु पर्नेछ ।

२.१.१ त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखा कार्यक्रम

साविकको केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग (हाल राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय) को राष्ट्रिय लेखा शाखाले प्रत्येक वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (Gross Domestic Product-GDP), कुल राष्ट्रिय आय (Gross National Income -GNI) लगायतका विभिन्न समष्टिगत आर्थिक सूचकहरू तयार गर्दै आईरहेको छ । राष्ट्रिय लेखा अनुमानको लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले आफैले उत्पादन गरेका तथ्याङ्कहरूका साथै अन्य विभिन्न स्रोतबाट उपलब्ध हुने तथ्याङ्क प्रयोग गर्ने गर्दछ । त्रैमासिक राष्ट्रिय लेखा अनुमानका लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयलाई निर्दिष्ट गरे बमोजिमका विभिन्न तथ्याङ्कहरू नियमित रूपमा संकलन गरि तोकिएको समयभित्र राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा पठाउने गरिन्छ । तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले त्रैमासिक लेखा अनुमान कार्यक्रमअन्तर्गत सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यक्रमहरूको क्षेत्रगत विवरण यसप्रकार रहेका छन्

सि.नं.	त्रै.रा.ले. फारम नं.	तथ्याङ्क संकलन गर्नुपर्ने स्थान	तथ्याङ्क संकलनका लागि छानिएका संस्था
१	QNA_A1: कृषि	सबै जिल्ला	कृषि ज्ञान केन्द्र
२	QNA_A2: पशुपन्छी	सबै जिल्ला	पशु सेवा कार्यालय/कृषि ज्ञान केन्द्र
३	QNA I1:तारे होटल	सबै तारे होटल	सबै तारे होटलहरू
४	QNA I2: होटल तथा रेष्टुरेण्ट	रातकाबाट उपलब्ध गराइएको सङ्ख्या अनुसारका होटल तथा रेष्टुरेण्ट	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले छनोट गर्ने (गत आ.व. मा छनोट भएका)
५	QNA_E1: खानेपानी उपभोक्तासमिती	रातकाबाट उपलब्ध गराइएको सङ्ख्या अनुसारका खानेपानी उपभोक्ता समिती	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले छनोट गर्ने (गत आ.व. मा छनोट भएका)
६	QNA H1: सवारीसाधनविवरण	सबै यातायात व्यवस्था कार्यालय	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका सबै जिल्लास्थित यातायात व्यवस्था कार्यालय

यस कार्यालयले आ.व. २०८१/८२ को प्रथम त्रैमासिकको मंसिरको तेस्रो हप्ता, दोस्रो त्रैमासिकको फाल्गुन तेस्रो हप्ता, तेस्रो त्रैमासिकको जेष्ठ तेस्रो हप्ता, र चौथो त्रैमासिकको भाद्र तेस्रो हप्ता तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले उल्लेखित क्षेत्रका तथ्याङ्क क्रमशः फारम थान २१/२१ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले उपलब्ध गराइएको Online Data Entry गरेर तथ्याङ्क प्रविष्टी गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा पठाउदै आएको छ ।

२.१.२ वार्षिक राष्ट्रिय लेखा कार्यक्रम

वार्षिक राष्ट्रिय लेखा अनुमानका लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयलाई आवश्यक पर्ने जिल्ला स्तरका विभिन्न क्षेत्रका तथ्याङ्कहरू तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबाट संकलन गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा पठाउने गरिएको छ । गत आ.व.मा रा.त.का.बाट प्राप्त फाराम र व्यवसायिक प्रतिष्ठानको सूची अनुसार वार्षिक राष्ट्रिय लेखाको लागि तथ्याङ्क संकलन गरी कार्यालयले Online Data Entry गरेर राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा पठाइएको छ । तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले वार्षिक राष्ट्रिय लेखा अनुमान कार्यक्रम अन्तर्गत सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यक्रमहरूको क्षेत्रगत विवरण यसप्रकार रहेका छन् ।

सि.नं.	वा.रा.ले. फाराम नं.	तथ्याङ्क संकलन गर्नुपर्ने स्थान	तथ्याङ्क संकलनका लागि छानिएका संस्था				
१	ANA A1: सामुदायिक वन	रातकाबाट उपलब्ध गराइएको सङ्ख्या अनुसारका सामुदायिक वन	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले छनोट गर्ने (गत आ.व. मा छनोट भएका)	५	ANA I1: होटल तथा रेष्टुरेण्ट	क) पाँच र चार तारे सबै होटलहरू ख) अन्य तारे होटलहरूमध्ये प्रत्येक जिल्लाबाट उपलब्ध भएसम्म बढीमा ३/३ वटा ग) अन्य होटल तथा रेष्टुरेण्टमध्ये तोकिएबमोजिमको सङ्ख्यामा	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले छनोट गर्ने। (गत आ.व. मा छनोट भएका)
२	ANA B1: खानी तथा उत्खनन्	सबै स्थानीय तह	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका जिल्लास्थित सबै स्थानीय तहहरू				
३	ANA F1: भवन तथा सडक निर्माण	सबै स्थानीय तह	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका जिल्लास्थित सबै स्थानीय तहहरू				
४	ANA H1: स्टोरेज	क) तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका सबै जिल्लाहरूमा कुल दश वा सो भन्दा कम सङ्ख्याका स्टोरेज भएमा सबै स्टोरेजबाट। ख) दशभन्दा बढी भएमा कम्तिमा ११ र बढीमा १५ ओटा स्टोरेजबाट	स्टोरेजहरू छनोट गर्नु पर्ने भएमा तथ्याङ्कीय विधि प्रयोग गरेर सबै स्टोरेजको प्रतिनिधित्व हुने गरी तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले छनोट गर्ने। (गत आ.व. मा छनोट भएका)	६	ANA J1: एफ. एम. रेडियो	प्रत्येक जिल्लाबाट १/१ वटा	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले छनोट गर्ने। (गत आ.व. मा छनोट भएका)
				७	ANA J2: केबुल टेलिभिजन	प्रत्येक जिल्लाबाट १/१ वटा	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले छनोट गर्ने। (गत आ.व. मा छनोट भएका)
				८	ANA Cop.: सहकारी (वचत तथा ऋण) संस्था	रातकाबाट उपलब्ध गराइएको सङ्ख्या अनुसारका सहकारी संस्था	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले छनोट गर्ने (गत आ.व. मा छनोट भएका)

आव २०८१/८२ मा करिब ७५ वटा प्रतिष्ठानहरूको तथ्याङ्क संकलन तथा प्रविष्टी गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा पठाईएको छ ।

२.२ मूल्य तथ्याङ्क कार्यक्रम

आधिकारिक तथ्याङ्क उत्पादन गर्ने दुई सरकारी निकायहरू रा.त.का. र ने.रा.बै. ले आफ्नो आवश्यकतानुसार मूल्य सूचकाङ्क निर्माणको काम गर्दै आइरहेका छन् । रा.त.का.ले हाल त्रैमासिक रूपमा औद्योगिक उत्पादक मूल्य सूचकाङ्क (Industrial Producer Price Index-IPPI), कृषि उत्पादक मूल्य सूचकाङ्क (Agriculture Producer Price Index-APPI) र निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य सूचकाङ्क (Input Price Index of Construction Sector- IPICS) तयार गरी प्रकाशन गर्दै आइरहेको छ । रा.त.का.ले आ.व. २०३१/३२ मा

वार्षिक सूचकाङ्कको तयारी सुरु गरेको देखिन्छ भने चौमासिक र त्रैमासिक PPI को सम्पादन क्रमशः २०५३/५४ र २०५८/५९ मा सुरु गरेको थियो । यसका साथै, अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा वास्तविक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (Real Gross Domestic Product), क्रयशक्ति समता (Purchasing Power Parity-PPP) र मूल्य तह सूचकाङ्क (Price Level Index) मापनको लागि १७० भन्दा बढी देशहरूमा एकैपटक सञ्चालन हुने International Comparison Program-ICP मा नेपाल पनि सन् २००५ देखि सहभागी भई मूल्य सर्वेक्षणहरू सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ । त्यस्तै, ने.रा. बै.ले हाल उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (Consumer Price Index-CPI), थोक मूल्य सूचकाङ्क - Wholesale Price Index- WPI), तलब तथा ज्याला दर सूचकाङ्क (Salary and Wage Rate Index- SWRI) र आयात-निर्यात मूल्य सूचकाङ्क (Import Export Price Index-IEPI) हरू नियमित रूपमा प्रकाशन गर्दै आइरहेको छ ।

२.२.१ कृषिजन्य वस्तुहरूको स्थलगत मूल्य सूचकांक तथ्याङ्क संकलन:

नेपाल कृषिप्रधान मुलुक हो । यँहाको दुई तिहाई भन्दा बढी जनसंख्या कृषि पेशामा संलग्न छन् भने कुल ग्राहस्थ उत्पादनको एक तिहाई भन्दा बढी हिस्सा कृषि क्षेत्रको रहेको छ । तसर्थ कृषि क्षेत्रले मुलुकको आर्थिक क्षेत्रमा वार्षिक रुपमा पुर्याएको योगदान महत्वपूर्ण रहि आएको छ । कृषि क्षेत्रको योगदानको अनुमान गर्न उत्पादित कृषि वस्तुहरूको उत्पादन भएको समयको मूल्य नितान्त आवश्यक हुन्छ । कृषिजन्य वस्तुहरूको उत्पादनको आवधिक एवम् स्थान विशेषको मूल्यले राष्ट्रिय आयको अनुमान गर्न मात्र सहयोग नगरी बजारमा माग र आपूर्तिको व्यवस्थापन गर्न समेत ठूलो मद्दत गर्दछ । यसको साथ साथै कृषिक्षेत्रको नीति तथा कार्यक्रम तजुर्मा , कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्न पनि कृषि वस्तुहरूको आवधिक एवम् स्थान विशेषको मूल्य अपरिहार्य हुन्छ । आ.व. २०६५/०६६ देखि साविकको केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग(राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय) को कृषि तथ्याङ्क शाखाले प्रमुख कृषि तथा पशुपंक्षी उत्पादनको मूल्यसंकलन कार्यक्रम सञ्चालन गरेको थियो । आ.व. २०६६/०६७ देखि मूल्य तथ्याङ्क शाखाले सो कार्यलाई निरन्तरता दिदै आई रहेको छ । तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरुबाट प्रमुख कृषि तथा पशुपंक्षीबाट उत्पादित वस्तुहरूको मूल्य त्रैमासिक रुपमा संकलन गरि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको मूल्य तथ्याङ्क शाखामा सफ्टकपी पठाउने गरिन्छ । कृषि सम्बन्धि मूल्य तथ्याङ्क संकलन गर्नको लागि २ ओटा जिल्ला डोटी र बाजुराका ५/५ जना अगुवा कृषकहरूको कृषिज्ञान केन्द्र कार्यालयबाट प्राप्त कृषकको सूचिबाट छनोट गरिएको छ । छानिएका कृषकहरूबाट प्रत्येक त्रैमासिकको अन्तिम महिनामा चालु त्रैमासिकको प्रत्येक महिनाको उत्पादित वस्तुहरूको स्थलगत मूल्य संकलन गरि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयममा पठाइएको छ ।

२.२.२ निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य सूचकांक तथ्याङ्क संकलन

(Input Price Index of construction Sector- IPICS) निर्माण सामग्रीमा प्रयोग हुने निर्माण सामग्रीहरूको खुद्रा मूल्यमा हुने वार्षिक परिवर्तनको बारेमा जानकारी गराउने उद्देश्यले राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयद्वारा निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य सूचकांकको निर्माण गरिएको हो । आधार वर्ष २०४१/०४२ लाई लिएर निर्माण गरिएको यस सूचकांकमा निर्माण सामग्रीहरू जस्तै चिरान काठ, सिमेन्ट, ईट्टा, फलामे छड र ज्यालादर समावेश गरिएको थियो । निर्माण सामग्रीहरूको मूल्य सूचकांक (Price Index Of Some Construction Materials) र निर्माणक्षेत्रको ज्याला सूचकांक (Wage Index Of Construction Workers) को संयुक्त सूचकांक (Composite Index) को रूपमा निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य सूचकांक निर्माण गरिएको थियो । उपयोगकर्ताको माग र सुझावअनुसार आ.व. २०५७/०५८ देखि यो सूचकांक त्रैमासिक रूपमा निर्माण गर्न शुरु गरिएको हो । त्रैमासिक सूचकांकहरू बिन्दुगत प्रणालीमा आधारित भएकोले वर्तमान त्रैमासिक सूचकांक अघिल्लो वर्षको सोही त्रैमासिकको मूल्यसँग तुलना गरी निर्माण गरिएको हुन्छ । बदलिदो समयको माग अनुसार आ.व. २०६३/०६४ लाई आधार वर्ष मानेर बिन्दुगत नभई श्रेणीगत हिसाबले त्रैमासिकरूपमा सूचकांक निर्माण शुरु गरि आधार वर्षको मूल्यसँग तुलनायोग्य बनाइएको छ । निर्माण क्षेत्रको लागत मूल्य सूचकांक तयार गर्नका लागि तथ्याङ्क कार्यालयले प्रत्येक त्रैमासिकमा नियमित रूपमा निर्माण सामग्रीहरूको खुद्रा मूल्य (बजार मूल्य) तथा निर्माण काममा संलग्न कामदारहरूको ज्यालादर सम्बन्धी विवरणहरू यस कार्यालयका कार्यक्षेत्र अन्तर्गत पर्ने जिल्ला मध्ये डोटी र बाजुराबाट विवरण संकलन गरी तोकिएको समयमै राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा सफ्टकपी पठाउने गरिन्छ । मूल्य संकलनका लागि छनौट गरिएका सामग्रीहरूमा ईट्टा, ढुंगा, छड, काठ, रङ्ग, सिमेन्ट, विद्युतिय सामग्री, आदि जस्ता २४ किसिमका सामग्रीहरू छन् । यसैगरी निर्माण काममा संलग्न कामदारमा इन्जीनियर, सुपरभाइजर, डकर्मी, सिकर्मी, पेन्टर जस्ता ८ किसिमका कामदारहरूको ज्यालादर संकलन गरिन्छ । चालु आव २०८१/२०८२ मा यस निमित्त तथ्याङ्क संकलन तथा आधार वर्ष परिवर्तन गर्न विभिन्न क्षेत्रको तथ्याङ्क संकलन गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्कमा पठाइएको छ ।

२.२.३ अन्तर्राष्ट्रिय तुलना कार्यक्रम (International Comparison Program) सम्बन्धी मूल्य तथ्याङ्क

तुलना गर्ने एउटा आर्थिक सिद्धान्त हो जुन दुई देशबिचको विनिमय दर दुई देशका मूल्य तह एउटा देशको एक एकाइ मुद्राले अर्को देशमा पनि उही वस्तु र सेवाहरू किन्न लाग्ने मूल्यसँग (Price Level) को अनुपातसँग बराबर हुनुपर्छ भन्ने मान्यतामा अडेको छ । यस सिद्धान्तअनुसार तुलना गरिन्छ । उदाहरणको लागि एउटा वस्तु र सेवाहरूको डालोको मूल्य हङकङमा HK\$100 (५२००/१००) हुन आउँछ । यसको अर्थ 1HK\$ ले हङकङमा जति वस्तु र सेवा खरिद गर्न र नेपालमा रु ५२०० पर्छ भने हङकङ डलर र नेपाली मुद्राबिचको PPP विनिमय दर ५.२ सक्छ, त्यति नै वस्तु र सेवा नेपालमा खरिद गर्न रु. ५.२० लाख जुन नेपाली मुद्रा र हङकङ डलरबिचको वास्तविक

विनिमय दरभन्दा फरक हुन सक्छ । PPP सिद्धान्त विभिन्न देशहरूको जीवनस्तर तुलना गर्न र कुल गार्हस्थ्य उत्पादनजस्ता आर्थिक तथ्याङ्कहरूको अन्तर्राष्ट्रिय तुलना गरे प्रयोग गरिन्छ । PPP मापनको लागि संयुक्त राष्ट्रसंघीय तथ्याङ्कीय महाशाखा (United Nation Statistical Division- UNSD) को तत्वावधान र अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको संलग्नताले विज्ञा बैंकको नेतृत्वमा १७० ओटाभन्दा बढी देशहरूमा अन्तर्राष्ट्रिय तुलना कार्यक्रम (International Comparison Program ICP) सञ्चालन गरिन्छ । प्रत्येक तीन-तीन वर्षमा सञ्चालन गर्ने लक्ष्य लिएको संसारकै सबैभन्दा बृहत् तथ्याङ्कीय क्रियाकलाप भनिने यस कार्यक्रमको महत्त्वलाई मनन गरी संयुक्त राष्ट्रसंघले सबै सदस्य राष्ट्रहरूलाई नियमित तथ्याङ्कीय कार्यक्रमको रूपमा IC लाई समाहित गर्न अनुरोध गरेको थियो । ICP को सुरुवात सन् १९७० मा १० देशहरूको सहभागिताबाट सुरु भएको थियो भने पछिल्लो दशौं ICP सन् २०१७ मा १७६ देशहरूको सहभागिता रहेकोमा हाल एघारौं ICP २०२१ को अन्तिम चरणमा काम भइरहेको छ । नेपालले सन् २००५ देखि यस कार्यक्रममा सहभागिता जनाएको हो र रा.त.का.ले यस कार्यक्रमको लागि राष्ट्रिय कार्यान्वयन निकायको रूपमा विभिन्न मूल्य सर्वेक्षणहरू सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ ।

नेपाललगायत एसिया प्यासिफिकका २२ देशहरूमा PPP सञ्चालनको लागि क्षेत्रीय कार्यान्वयन निकाय (Regional Implementation Agency) को रूपमा एसियाली विकास बैंकले भूमिका खेल्दै आइरहेको छ । नेपालको लागि राष्ट्रिय कार्यान्वयन निकाय (Regional Implementation Agency) को रूपमा रा.त.का.ले सन् २००५ देखि मूल्य तथ्याङ्क सङ्कलन गर्दै आइरहेको छ। यस कार्यक्रमको घरपरिवार उपभोग्य वस्तुको मूल्य सर्वेक्षणमार्फत् ६०० भन्दा बढी उपभोग्य वस्तुहरूको मूल्य मासिक, त्रैमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक रूपमा सङ्कलन गरिन्छ । त्यस्तै मेशिनरी उपकरणहरूको सर्वेक्षण, निर्माण सामग्रीहरूको मूल्यसम्बन्धी सर्वेक्षण एवं आवासीय घर अपार्टमेन्टहरूको भाडादर सर्वेक्षणमार्फत् मेशिनरी उपकरणहरूको मूल्य, निर्माण सामग्रीहरूको मूल्य तथा आवासीय घर/ अपार्टमेन्टहरूको भाडादर पनि सङ्कलन गरिन्छ ।

२.३ नेपाल तथ्याङ्कीय रजिष्टर निर्माण

मूलतः तथ्याङ्कीय व्यावसायिक रजिष्टर खडा गर्ने कार्य राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको जिम्मेवारी अन्तर्गत नै पर्दछ । यसैले साविकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अन्तर्गत आर्थिक गणना शाखाको स्थापना भई आर्थिक गणना गर्ने र व्यावसायिक रजिष्टर तयारी गर्ने कार्य यस शाखाको जिम्मेवारी अन्तर्गत पर्दछ । नेपालमा दीर्घकालीन रूपमा सुदृढ र सबल तथ्याङ्कीय व्यावसायिक रजिष्टर प्रणाली स्थापना गर्नका लागि आ.व. २०७१/७२ देखी नै परीक्षणको रूपमा तथ्याङ्कीय व्यावसायिक रजिष्टर प्रणालीको लागि प्रशासनिक दर्ता अभिलेख र यसका आधारमा प्रत्येक दर्ता प्रतिष्ठान गणनाबाट व्यावसायिक रजिष्टर तयारी गर्ने कार्य सञ्चालन भएको थियो । आर्थिक वर्ष २०७१/७२ मा तीन जिल्लामा, २०७२/७३ मा सात जिल्लामा र २०७३/७४ मा चौध जिल्लामा परीक्षणको रूपमा र २०७५/७६ देखि देशका सम्पूर्ण जिल्लाहरूमा तथ्याङ्कीय व्यावसायिक रजिष्टर निर्माणको लागि प्रशासनिक दर्ता अभिलेख

सङ्कलन कार्यको शुरुवात गरियो । कार्यक्रमको अनुभव र प्रतिवेदनका आधारमा त्यस पछिका आर्थिक वर्षहरूमा नियमित रूपमा ३३ वटा तथ्याङ्क कार्यालयहरू मार्फत ७७ जिल्लामा वार्षिक रूपमा यसको तथ्याङ्क सङ्कलन गरि साविकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागमा (रा.त.का) पठाउने गरिएको छ । विश्व अर्थतन्त्रमा जस्तै नेपालमा पनि आर्थिक क्षेत्र सम्बन्धी तथ्याङ्कको महत्व पनि बढ्दै गइरहेकोले हुनाले विभिन्न आर्थिक क्रियाकलापहरूमा सकृय औपचारिक वा अनौपचारिक क्षेत्रका व्यावसायिक सूचनाहरूको आवश्यकता महशुस भएको हो । विभिन्न व्यावसायिक क्षेत्रले अर्थतन्त्रमा पारेको परिवर्तनलाई उल्लेख गर्ने र सामाजिक आर्थिक विकास प्रयासहरूबाट समाजमा परेको प्रभाव, समाजमा पुग्न गएका सेवाहरू, आर्थिक क्षेत्रको विकास र विस्तारमा देशले निर्वाह गर्नुपर्ने भूमिका आदिको लागि आर्थिक तथ्याङ्क तथा सूचनाको आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी आ.व. २०७१/७२ बाट नियमित रूपमा यस कार्यक्रमको तथ्याङ्क संकलनलाई केहि बजेटको पनि व्यवस्था साविकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग बाट गरिएको थियो । यस गणनाबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरू आर्थिक क्षेत्रमा कार्य गर्ने औपचारिक व्यवसायहरूको सूची उपलब्ध हुने, यस तथ्याङ्कले कुनै पनि आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रको तथ्यांकीय अध्ययन सर्वेक्षणहरूको फ्रेम उपलब्ध भइ समग्र तथ्याङ्कको गुणस्तर र व्यापकतामा सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । साथै उपलब्ध हुने व्यावसायिक रजिष्टर सम्बन्धी तथ्याङ्कले राष्ट्रिय लेखा प्रणाली तथ्याङ्कको गुणस्तरलाई पनि मजबुत गर्ने विश्वास गर्न सकिन्छ । यस कार्यको निरन्तरताले प्रत्येक वर्ष हरेक क्षेत्रमा संलग्न औपचारिक क्षेत्रका व्यवसायहरूको सूचीहरू अद्यावधिक हुने देखिन्छ । यसबाट प्राप्त हुने तथ्याङ्कले विभिन्न आर्थिक क्षेत्रको संरक्षण, सम्बर्द्धन र विकासका नीति निर्माण तथा योजना तर्जुमा र अनुगमन एवं मूल्याङ्कन गर्न उपयोगी हुनुका साथै यस क्षेत्रका अनुसन्धानकर्ताहरू, विभिन्न आर्थिक क्षेत्रका उद्योगपतिहरू, व्यवसायीहरू विद्यार्थीहरू र यस क्षेत्रमा चासो राख्ने सबै सरोकारवाला व्यक्तिहरूलाई पनि महत्वपूर्ण हुने विश्वास लिइएको छ । आर्थिक गणना सञ्चालनको लागि पनि यो गणना अपरिहार्य रहेको छ । आ.व. २०८१/८२ मा यस कार्यलयको कार्यक्षेत्रबाट करिब १०,३६४ प्रतिष्ठानहरूको तथ्याङ्क संकलन र प्रविष्ट गरी आर्थिक गणना शाखामा पठाइएको छ ।

२.४ गोष्ठी तथा अन्तर्किया कार्यक्रम

तथ्याङ्क लुकाएर राख्नु पर्छ सहि तथ्याङ्क दिए करको दायरामा परिन्छ भन्ने तथ्याङ्क प्रतिको गलत बुझाइ चिर्न, तथ्याङ्कको प्रयोग र आवश्यकता सम्बन्धी जानकारी दिन, तथ्याङ्कको उपयोगिता बढाउन, तथ्याङ्कको प्रयोग गरी नीति निर्माण र निर्णय गर्न अभिप्रेरित गर्न, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र अन्य निकायले उत्पादन गरेका तथ्याङ्कको बारेमा अभिमूखीकरण गर्न तथा स्थानीय निकायहरूलाई राष्ट्रिय तथ्यगत विवरणमा तथ्याङ्क प्रविष्टी गर्न अभिप्रेरित गर्न, निकट भविष्यमा हुने गणना सर्वेक्षणको लागि पृष्ठपोषण लिन लगायतका उद्देश्यहरू राखेर स्थानीय तहमा राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण कार्यान्वयनको समिक्षा, तथ्याङ्कीय साक्षरता कार्यक्रम, आर्थिक गणनाको

तथ्याङ्क आवश्यकता सम्बन्धी गरी जम्मा ३ प्रकारका ७ वटा गोष्ठी तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम यस कार्यालयले बार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम बमोजिम सञ्चालन गरिएकोमा करिब २४८ जना सुसूचित भएका थिए। जसको संक्षिप्त वर्णन निम्नानुसार गरिएको छ।

२.४.१ स्थानीय तहमा राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण(NDP) कार्यान्वयनको समिक्षा गोष्ठी

नेपालको संविधानले सङ्घीय लोकतान्त्रिक नेपालको शासकीय संरचना मूलतः सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तह हुने र राज्यशक्तिको प्रयोग तीनै तहले संविधान र कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम गर्ने व्यवस्था गरेको छ। तथ्यमा आधारित नीति निर्माण र निर्णय गर्न स्थान, समाज र जनतासम्बन्धी आधारभूत तथ्याङ्कहरूको आवश्यकता हुने र यस्ता तथ्याङ्कहरूको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी संविधानतः तीनवटै तहमा रहेको छ। पर्याप्त, गुणस्तरीय र सामयिक तथ्याङ्कको अभावमा नीति निर्माण र योजना तर्जुमाको कार्य कठिन हुन जान्छ। तथ्याङ्क सङ्कलन एक गतिशील प्रक्रिया भएको हुँदा यसको उत्पादन पनि निरन्तर हुन जरुरी हुन्छ। राज्यका सबै तहले नीति निर्माण, योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका चरणमा तथ्याङ्कको अपरिहार्यतालाई आत्मसात गरिसकेको सन्दर्भमा स्थानीय सरकार देखि सङ्घीय सरकार सम्मको प्रयोगका लागि तथ्यगत विवरणहरूको भरपर्दो र दिगो आपूर्ति गर्ने संयन्त्रको स्थापना हुन वाञ्छनीय देखिन्छ। यस सन्दर्भमा सम्माननीय राष्ट्रपति ज्यू बाट आ.व. २०७५/७६ मा नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत हुँदा बुँदा नं. २० मा “अबको हाम्रो विकास सूचना र तथ्याङ्क को गहन विश्लेषण, अनुसन्धान र प्रमाणमा आधारित हुनेछ। त्यसका लागि देशको भूगोल, प्रकृति, स्रोतसाधन, क्षमता र सम्भावनाका सम्पूर्ण सूचनाहरूको राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण तयार गरिनेछ” भन्ने महत्वपूर्ण नीतिबमोजिम “राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण” कार्यक्रम शुरु गरिएको छ। यो कार्यक्रम अन्तर्गत आ.व. २०८१/८२ मा यस कार्यालयको कार्य क्षेत्र भित्रका सबै पालिकाहरूमा सरोकारवाला व्यक्तिसंगको प्रत्यक्ष भेटघाट तथा मोबाइल इन्टरनेटको माध्यमबाट सम्पर्क गरी १००% पालिकाहरूले आंशिक रूपमै भए पनि तथ्याङ्क पोर्टलमा सम्बन्धित प्रविष्ट गर्न लगाइयो। साथै उक्त कार्यक्रमको कार्यान्वयनको समिक्षा गर्न डोटी र अछाम गरी दुई जिल्लामा गोष्ठी समेत गरियो। यी गोष्ठीबाट करिब २८(सबै पालिकाबाट) जना सहभागीहरू सुसूचित भएका थिए।

२.४.२ विभिन्न स्थानीय तहहरूमा तथ्याङ्कीय साक्षरता तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गोष्ठी

तथ्याङ्कको महत्व र प्रयोगका सम्बन्धमा विभिन्न सरोकारवालाहरूलाई सचेत गराउन सकेमा तथ्यमा आधारित निर्णय तथा योजना प्रणालीको विकास गर्न सघाउ पुग्दछ। तथ्याङ्कीय साक्षरता कार्यक्रमले सहि तथ्याङ्कको प्राप्ति र यसको बैज्ञानिक प्रयोग गरी सीमित स्रोत साधनको उच्चतम प्रयोग गरी अधिकतम उपलब्धी हासिल गर्ने दिशा तर्फ उन्मुख गराउन प्रेरित गर्दछ। यसै कुरालाई मनन गरी आ.व. २०८१/८२ मा यस कार्यालयमा विविधोजित बजेट

तथा कार्यक्रम अनुसार ३ पटक स्थानीय तहहरूको लागि साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो। यस कार्यक्रमलाई थप विस्तार गर्न आवश्यक देखिन्छ। यस कार्यक्रमबाट करिब १३३ जना सहभागीहरू सुसूचित भएका थिए।

२.४.३ आर्थिक गणनाको तथ्याङ्क आवश्यकता बिषयमा गोष्ठी

नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरूका लागि आवश्यक पर्ने आधारभूत र उपयोगी आर्थिक तथ्याङ्कको उत्पादनका लागि आधारशीला खडा गर्न, नियमित आर्थिक तथ्याङ्कको आधार (Benchmark data) तयार गर्न, देशको तल्लो प्रशासनिक इकाइहरूको समेत आधारभूत आर्थिक तथ्याङ्क उपलब्ध गराउन, राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क प्रणालीको सुदृढिकरणमा सहयोग पुर्याउन, नेपाल व्यवसायिक रजिष्टरका लागि आधारभूत तथ्याङ्क उपलब्ध गराउन, विभिन्न आर्थिक क्षेत्रहरूको सर्वेक्षणहरूको लागि भरपर्दो स्याम्पलिङ्ग फ्रेम उपलब्ध गराउन र संविधानमा व्यवस्था भएको मौलिक हकहरूको कार्यान्वयन गर्न र त्यसको मूल्यांकन गर्न नेपालममा पहिलोपटक आर्थिक गणना २०७५ सालमा सम्पन्न गरिएको थियो। उक्त गणनाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आवश्यकता र महत्वको अनुभूति सरोकारवालाहरूलाई गराइ उपलब्ध तथ्याङ्कको महत्तम प्रयोग गर्न अभिप्रेरित गर्न तथा तथ्याङ्कको गुणस्तर बढाउन अगामी गणनाको लागि राय सुझाव तथा सल्लाह लिने उद्देश्यले डोटी र अछाम जिल्लामा एक एक दिवसिय गोष्ठी आयोजना गरिएको थियो। यसबाट करिब ११५ जना सहभागी सुसूचित भएका थिए।

२.५ सर्वेक्षण

२.५.१: वन तथा मत्स्य (Fishery & Forestry) सर्वेक्षण

माछा पालन गरिएका पोखरीहरूको संख्या, जलाशयको क्षेत्रफल तथा उत्पादन अनुमान गर्ने, माछापालक कृषक/व्यवसायीहरूको बर्गिकरण गर्ने एवं मत्स्य विकासका लागि योजना तथा नीति निर्माण गर्न आवश्यक मत्स्य तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने साथै वन संग सम्बन्धित सर्वेक्षणका लागि ढाँचा अद्यावधिक गर्दै वन सम्बन्धी नीति निर्माण, योजनाका लागी र अध्ययन अनुसन्धानका लागि तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने उद्देश्यका साथ आ.व. २०८१/८२ मा मत्स्य तथा वन तथ्याङ्क सर्वेक्षणका लागि सूचिकरण कार्य यस कार्यालयका कार्यक्षेत्रका जिल्लाहरूमा सञ्चालन गरिएको थियो। करिब १७१५ वटा वनको सूचि र ४८ पोखरीको सूचि तयार गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा पठाईएको छ।

२.५.२: निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षण

चालू अवस्थामा रहेका निजी शिक्षण संस्थाहरूको नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण (Nepal Standard Industrial Classification - NSIC) अनुसारको संरचनागत स्थिति पहिचान गर्नु, यस क्षेत्रका शैक्षिक संस्थामा संलग्न जनशक्तिसम्बन्धी तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु, निजी शिक्षण संस्थाले उत्पादन गरेका सेवाहरूको (Central Product Classification - CPC) अनुसार तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु, निजी शिक्षण संस्थाहरूले सेवा उपलब्ध गराउँदाको लागत मूल्य (Input value), उत्पादन मूल्य (Output value) र मूल्य अभिवृद्धि (Value added) का अनुमानहरू तथा पूँजी र स्थायी सम्पत्ति सम्बन्धी तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु, निजी शिक्षण संस्थाहरूमा उपलब्ध सेवा सुविधाहरूको अवस्था, भौतिक पूर्वाधार, फोहर व्यवस्थापन, दुर्घटना लगायत अन्य विविध विषयसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु, यस क्षेत्रमा विद्यमान समस्याहरूको पहिचान गर्नु आदि उद्देश्यहरू राखेर निजी शिक्षण संस्था सर्वेक्षण २०८१ सञ्चालित भएकोमा यस समन्वय कार्यालय कैलालीको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत परेका नमुना एकाइ ३३ मध्ये ३३ वटानै नमुना एकाइको तथ्याङ्क संकलन तथा प्रविष्टि समेत गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा समयमै पठाइयो ।

२.५.३: व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण २०८१

नेपालमा कुखुरापालनको सुरुवात प्राचीन समयदेखि हुँदै आएको देखिन्छ । सुरु-सुरुमा घरायसी उपभोगका लागि मात्र थोरै संख्यामा कुखुरापालन गर्दै आएकोमा जनसंख्या वृद्धि, बदलिँदो परिवेश, खानपानमा आएको परिवर्तन र उन्नत प्रविधि तथा नश्लको विकाससँगै विगत चार दशक देखि नेपालमा कुखुरापालन व्यवसाय निकै द्रुत गतिमा फस्टाउँदै आएको छ । कुखुराको मासु र अण्डाको माग दिनानुदिन बढ्दै गएको परिप्रेक्ष्यमा यो व्यवसाय नेपालको सन्दर्भमा निकै महत्वपूर्ण रहि आएको छ । कम समयमै लगानीको प्रतिफल आउने, थोरै जमिन र कम पुँजी हुने व्यवसायी तथा किसानले समेत सजिलै व्यवसाय सञ्चालन गर्न सक्ने हुनाले हालका दिनमा यो व्यवसायले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा नै अहम् भूमिका निभाउँदै आएको छ । कुखुरापालन व्यवसायसम्बन्धी तथ्याङ्कको महत्व दिनानुदिन बढ्दै गइरहेको छ। यस व्यवसायको भौतिक संरचना, रोजगारीको अवसर, आयआर्जनको स्थिति, वातावरणीय प्रभाव, कुखुरामा लाग्ने रोगको प्रकार र प्रकृति, सरकारी/गैरसरकारी सेवाको उपलब्धता लगायत व्यावसायिक उन्नतिको लागि सरकारसँगको अपेक्षा आदि समेटिएको तथ्याङ्क तथा सूचनाको आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी नेपाल सरकार, साबिकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले आर्थिक वर्ष २०७१/७२ मा व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण सञ्चालन गरेको थियो । सो समयमा गरिएको सर्वेक्षणको महत्व, उपयोगिता र आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै कार्यालयले चालू आ.व. २०८१/८२ मा दोश्रो व्यावसायिक कुखुरापालन सर्वेक्षण सम्पन्न भएको छ । तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय कैलालीको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट प्राप्त ९६ वटा नमुना बाट शत प्रतिशत तथ्याङ्क संकलन गरी समयमै राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा पठाइयो ।

२.५.४: अस्थायी बाली लागत उत्पादन सर्वेक्षण २०८१

मुलुकको अर्थतन्त्रमा कृषि क्षेत्रको महत्त्वपूर्ण योगदान रही आएको छ। अर्थतन्त्रमा कृषि क्षेत्रको योगदानलाई अभिवृद्धि गर्न प्रभावकारी कृषि नीति तथा योजनाको आवश्यकता हुन्छ। वस्तुपरक कृषि नीति निर्माणका लागि नियमित रूपमा कृषिसम्बन्धी तथ्याङ्कको उपलब्धता हुन आवश्यक छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्कको प्रारम्भिक अनुमान अनुसार कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, बन तथा मत्स्यपालन क्षेत्रको योगदान २४.१ प्रतिशत रहेको छ । आर्थिक नीति निर्माण गर्न समष्टिगत आर्थिक परिसूचकको अनुमान आवश्यक हुन्छ । समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू राष्ट्रिय लेखा अनुमान मार्फत प्राप्त हुन्छन्। नेपालमा विगत छ दशक देखि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय (साविकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग) ले वार्षिकरूपमा राष्ट्रिय लेखा अनुमान सम्बन्धि तथ्याङ्क तयार गरी उपलब्ध गराउँदै आएको छ । राष्ट्रिय लेखा प्रणालीले निर्दिष्ट गरे अनुसार विभिन्न आर्थिक क्रियाकलापहरूको लेखाजोखा गरी कुल गार्हस्थ्य उत्पादन र यसमा आधारित अन्य सूचकहरूलाई समय सापेक्ष अध्यावधिक गर्नु आवश्यक हुन्छ । यस प्रसंगमा कृषिक्षेत्रको कुल मूल्य अभिवृद्धि (GVA) अनुमानलाई बढी भरपर्दो र यथार्थपरक बनाउन विभिन्न कृषि बालीहरूको उत्पादन लागत सम्बन्धी तथ्याङ्क आवश्यक हुन्छ । यसको अतिरिक्त, बालिको न्युनतम समर्थन मूल्य निर्धारण, बाली बिमा, कृषि ऋण, कृषकहरूलाई कृषि सामाग्रीमा अनुदान समेतको प्रयोजनको लागि उत्पादन लागत तथ्याङ्कको प्रयोग गरिन्छ । यसै परिप्रेक्ष्यमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम बमोजिम "अस्थायी बालीहरूको उत्पादन लागत अनुमान तथ्याङ्क संकलन गर्ने कार्यक्रम रहेको थियो। तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय कैलालीको कार्यक्षेत्र भित्र नमुना छनौटमा परेका ८८ नमुना मध्ये ७३ वटा नमुनाको गणना गरी तथ्याङ्क प्रविष्टि गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा समयमै पठाइयो ।

२.५.५: राष्ट्रिय लेखा आधार बर्ष परिवर्तन सर्वेक्षण

मुलुकको समग्र विकासका लागि आर्थिक तथा सामाजिक नीति निर्माण गर्न समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू आवश्यक हुन्छ । ती परिसूचकहरू विगत झण्डै ६० बर्ष देखि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय (साविकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग) ले तयार गरी उपलब्ध गराउँदै आएको छ । राष्ट्रिय लेखा प्रणालीले निर्दिष्ट गरे अनुसार विभिन्न आर्थिक क्रियाकलापहरूको लेखाजोखा गरी कुल गार्हस्थ्य उत्पादन र यसमा आधारित अन्य सूचकहरू अनुमान गरिन्छ । गतिशील आर्थिक गतिविधिलाई समयसापेक्ष अध्यावधिक गरी यी सूचकहरूलाई अझ बढी भरपर्दो र विश्वसनीय बनाउने क्रममा राष्ट्रिय लेखाका अनुमानको आधार बर्षलाई कम्तिमा १० बर्षको अन्तरालमा परिवर्तन गरी वि. स. २०७७/७८ लाई नयाँ आधारबर्ष तय गरिने भएको छ । यसका लागि अर्थतन्त्र भित्रको सम्पूर्ण आर्थिक क्रियाकलापहरूसँग सम्बन्धित उत्पादन, आम्दानी, खर्च लगायत रोजगार सम्बन्धी विवरणहरू अत्यावश्यक हुन्छ । यस्ता विवरणहरू विभिन्न क्षेत्रका गणना /सर्वेक्षण /अध्ययनबाट संकलन गरिन्छ ।

राष्ट्रिय लेखा अनुमानहरूको आधारबर्ष परिवर्तन गर्ने सन्दर्भमा गत आ.व. २०८१/८२ मा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले उपलब्ध गराएको ११ वटा प्रतिष्ठानहरूको सूचि र फारम बमोजिम तथ्याङ्क संकलन, प्रविष्टि गरि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा पठाईएको छ ।

२.५.६: आन्तरिक पर्यटन सर्वेक्षण

नेपाल प्रकृतिक सुन्दरता, भौगोलिक विविधता, ऐतिहासिक सम्पदा तथा सामाजिक विविधता जस्ता दृष्टिले भरिपूर्ण रहेकोले देशको आर्थिक विकासमा आन्तरिक पर्यटनको ठूलो संभावना र महत्व छ । आन्तरिक पर्यटनले अर्थतन्त्रमा गहिरो प्रभाव पार्दछ । यसबाट गन्तव्य स्थानको स्थानीय आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा सघाउ पुग्नुका साथै भ्रमणकर्ता स्वयम् पनि सुसूचित हुन्छन् । पर्यटन विविध क्षेत्रसँग सम्बन्धित हुने भएकाले आय आर्जन र रोजगारी सिर्जनाको हिसाबले आन्तरिक पर्यटन अन्तर्गतका क्रियाकलापहरूको ठूलो योगदान हुन्छ । भरपर्दो पर्यटन तथ्याङ्कबाट सरकारलाई पर्यटनसँग सम्बन्धित बजार रणनीति तय गर्न, पर्यटन सम्बन्धी नीति तथा योजना बनाउन र अर्थतन्त्रमा पर्यटन क्षेत्रले पुर्याएको योगदानको मापन गर्न मद्दत पुग्दछ । यसरी पर्यटकीय तथ्याङ्कको आपूर्तिको लागि आन्तरिक पर्यटन सर्वेक्षण अपरिहार्य छ । यसका साथै TSA तयार गर्नको लागि आन्तरिक पर्यटनको तथ्याङ्क आवश्यक छ । गत आ.व. मा यस कार्यालयले ७ प्राथमिक छनोट एकाइ (Primary sampling Units) मा गई प्रत्येक एकाइको सूचिकरण गरी Systematic Sampling Method प्रयोग गरी प्रत्येक एकाइबाट १२/१२ घरपरिवारको विस्तृत विवरण संकलन गरी पठाईएको छ ।

२.५.७: नाफा नकमाउने संस्थाहरूको सर्वेक्षण

राष्ट्रिय लेखा अनुमानको आधार बर्ष २०६७/२०६८ लाई परिवर्तन गरी नयाँ आधार बर्ष २०७७/२०७८ बनाउने उद्देश्यले सञ्चालित यस नाफा नकमाइ घर परिवारलाई सहयोग गर्ने सर्वेक्षणको नमुना छनोटमा परेका यस कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत पर्ने ११ वटा प्रतिष्ठानहरूको आ.व. २०८१/८२ मा तथ्याङ्क संकलन गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा पठाइएको थियो ।

२.६ पालिका वस्तुगत विवरण तथा प्रकाशन

खण्डीकृत तथ्याङ्क समयको माग हो । नेपालको संविधानले ७ प्रदेश, ७७ जिल्ला र ७५३ ओटा स्थानीय तहको शासकीय संरचनालाई आत्मसात गरेको सन्दर्भमा नीति, योजना तथा सालबसाली विकास कार्यक्रमहरूका लागि तत् तहका वस्तुगत विवरणहरू अपरिहार्य हुन्छन् । तथ्यसम्मत निर्णय निर्माण प्रक्रियालाई सघीयदेखि स्थानीय

तहसम्मका राजनैतिक तथा प्रशासनिक नेतृत्वले वकालत गरिरहेको अवस्थामा समसामयिक, भरपर्दो र खण्डीकृत तथ्याङ्कको नियमित आपूर्ति एक चुनौतीका रूपमा उभिएको छ । गणना तथा सर्वेक्षणहरू निश्चित अन्तरालमा मात्र हुने र प्रशासनिक अभिलेखहरूको न्यून प्रशोधन एवम् उपयोग हुने गरेको परिप्रेक्ष्यमा प्रत्येक वर्ष जिल्ला वा स्थानीयस्तरको वस्तुगत विवरण तयार गर्नु तत्काल सम्भव देखिन्न । जिल्लास्थित तथ्याङ्क कार्यालयहरूले विगतमा पनि आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्रका सबै जिल्लाहरूको जिल्ला वस्तुगत विवरणहरू प्रकाशन गरेको तथ्य यहाँ स्मरणीय छ । ती प्रकाशनहरूको माग र प्रयोग स्थानीय प्रयोगकर्ताहरूबाट व्यापक रूपमा भएको अनुभव हामीसँग छ । हामीले प्रकाशन गरेका जिल्ला वस्तुगत विवरणहरूको विभिन्न क्षेत्रबाट प्रशंसा पनि हुने गरेको कुरा गर्वको विषय हो । पछिल्लो पटक तथ्याङ्क कार्यालयहरूले प्रकाशन गरेका जिल्ला वस्तुगत विवरणहरूको समयसापेक्ष प्रयोग कुनै कुनै खण्डबाहेक समाप्तप्रायः भएको अवस्था छ । त्यसयता हामीले विभिन्न गणना तथा सर्वेक्षणहरू सम्पन्न गरिसक्यौं । अरू तथ्याङ्कीय निकायहरूले पनि सर्वेक्षणका नतिजाहरू प्रकाशनमा ल्याएका छन् । कतिपय स्थानीय तहहरूले पनि संविधानप्रदत्त अधिकारको प्रयोग गर्दै तथ्याङ्क उत्पादन र त्यसको अधिकतम प्रयोगतर्फ अग्रसरता देखाइरहेको पाइन्छ । केही वर्ष अगाडि नेपाल सरकारले राष्ट्रिय तथ्यगत विवरणको अवधारणा अगाडि सारेको प्रसङ्ग यहाँ स्मरणीय हुन आउँछ । राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण पूर्ण कार्यान्वयन भएको अवस्थामा स्थानीय तहसम्मको डिजिटल प्रोफाइल उपलब्ध हुने सम्भावना पनि हामीसँग छँदै छ । संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको सक्रिय सहभागिता र स्वामित्व प्राप्त हुन सक्यो भने राष्ट्रिय तथ्यगत विवरण कार्यक्रममार्फत् प्रदेश, जिल्ला र स्थानीयस्तरका डिजिटल प्रोफाइल पनि प्रयोगकर्ताहरूको लागि उपलब्ध हुनसक्ने देखिन्छ । तसर्थ यस कार्यालयको आ.ब. २०८१/८२ को स्विकृत कार्यक्रम बमोजिम अछाम जिल्लाको साँफेबगर नगरपालिका र बाजुरा जिल्लाको बुढीगंगा नगरपालिकाको पालिका वस्तुगत विवरण तयार गर्दा आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क संकलन गरेर वस्तुगत विवरण प्रकाशन गरि वितरण समेत गरिसकिएको छ ।

खण्ड -३: जनतालाई दिइने सेवा तथा त्यसको व्यवस्थापन

३.१ कार्यालयमा प्रकाशन र वितरणको व्यवस्था :

तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय डोटीमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयहरूका प्रकाशनहरू वितरण र तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने उद्देश्यले तथ्याङ्क प्रयोगकर्ताहरू तथा सर्वसाधारण जनताहरूको लागि पुस्तकालयको व्यवस्था गरिएको छ । कार्यालयले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्रका जिल्लाहरूको जिल्ला प्रोफाईल, ब्रोसर जस्ता प्रकाशन सामग्रीहरू आफैं प्रकाशन गर्ने गर्दछ भने अन्य केन्द्रीय स्तरका प्रकाशनहरू राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट प्राप्त हुने गर्दछन् । कार्यालयमा तथ्याङ्क माग गर्न आउने सेवाग्राहीहरूलाई कार्यालयको सामाजिक विकास तथा पुस्तकालय फाँटबाट निःशुल्क रूपमा तथ्याङ्क एवं प्रकाशनहरू सहज रूपमा उपलब्ध गराउने कार्य गरिन्छ ।

३.२ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रकाशनहरूको माग तथा आपूर्ति व्यवस्था

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय बाट प्रकाशित हुने नियमित तथा आवधिक प्रकाशनहरू राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रकाशन वितरण तथा पुस्तकालय शाखाले यस कार्यालयमा नियमित रूपमा पठाउने गरेको छ तर कहिलेकाहीँ विविध कारणले गर्दा प्रकाशनहरू ढिलो गरि आईपुग्ने गर्दछन् । राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रकाशन वितरण तथा पुस्तकालय शाखामा सम्पर्क गरि कम भएका वा प्राप्त नभएका प्रकाशनहरू माग गर्ने पनि गरिएको छ । यसरी माग गरिएका प्रकाशनहरू राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय बाट समेत आपूर्ति हुने गरेको छ । राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय बाट प्राप्त हुने प्रकाशनहरूको कार्यालयमा अभिलेख समेत राख्ने गरिएको छ ।

३.३ पुस्तकालयको स्थापना तथा प्रयोग

यस कार्यालयमा आ.व.२०८१/८२ देखि पुस्तकालयको व्यवस्था गरिएको छ । पुस्तकालयमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय बाट तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय डोटी र अन्य तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबाट प्रकाशन भएका प्रकाशनहरू राखिएको छ । पुस्तकालयमा पुस्तकहरू सहज रूपमा सेवाग्राही हरूलाई उपलब्ध गराउने र अध्ययनका लागि यास रूपमा फर्निचरहरूको व्यवस्था मिलाईएको छ । कार्यालय समय भित्र जुनसुकै बेला पनि पुस्तकालयमा पुस्तकहरू अध्ययन गर्न सकिन्छ ।

३.४ कार्यालयबाट जारी भएको नागरिक बडापत्र

क्र.सं.	सेवाका प्रकार	पेश गर्नुपर्ने कागजात	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने समय	लाग्ने दस्तुर	जिम्मेवार फाँट/कर्मचारी	कै.
१.	गणना सम्बन्धित सूक्ष्म कोरा तथ्याङ्क बिक्री	सूक्ष्म कोरा तथ्याङ्कको प्रयोगको प्रयोजन खुलाई लिखित निवेदन र निवेदकको परिचय पत्रको प्रतिलिपी	राजस्व प्राप्त भएको ३ कार्यदिन भित्र	(क) नेपाल स्थित विद्यालय/ क्याम्पस/ विश्वविद्यालयका विद्यार्थी रु. ४०००।- (ख) नेपाल स्थित विद्यालय/ क्याम्पस/ विश्वविद्यालयका विद्यार्थी बाहेक अन्य नेपाली नागरिक रु. ५०००।- (ग) सरकारी निकाय/संस्था/राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था रु. ८०००।-	तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी वा निजले तोकेको अधिकृत	
२.	सर्वेक्षण सम्बन्धित सूक्ष्म कोरा तथ्याङ्क बिक्री	सूक्ष्म कोरा तथ्याङ्कको प्रयोगको प्रयोजन खुलाई लिखित निवेदन र निवेदकको परिचय पत्रको प्रतिलिपी	राजस्व प्राप्त भएको ३ कार्यदिन भित्र	(क) नेपाल स्थित विद्यालय/ क्याम्पस/ विश्वविद्यालयका विद्यार्थी रु. २५००।- (ख) नेपाल स्थित विद्यालय/ क्याम्पस/ विश्वविद्यालयका विद्यार्थी बाहेक अन्य नेपाली नागरिक रु. ३०००।- (ग) सरकारी निकाय/ संस्था/राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था रु. ५०००।-	तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी वा निजले तोकेको अधिकृत	
३.	सरकारी निकाय वा सार्वजनिक संस्थालाई तथ्याङ्क सम्बन्धी कार्यमा सहयोग गर्ने	लिखित निवेदन र निर्णयको प्रतिलिपी			तथ्याङ्क समन्वय अधिकारी वा निजले तोकेको अधिकृत	लाग्ने खर्च सम्बन्धित निकाय वा संस्थाले व्यहोर्नु पर्ने
४.	प्रकाशन वितरण	लिखित निवेदन र निवेदकको परिचय पत्रको प्रतिलिपी	निवेदन प्राप्त भएकै दिन	निःशुल्क	प्रशासन फाँट	
५.	पुस्तकालय सेवा	परिचय खुल्ने कागजात	कार्यालय समयभित्र	निःशुल्क	प्रशासन फाँट	

सूचना अधिकारी: तिलक पल
सम्पर्क नम्बर: ९८५८४८६१५३
ईमेल: 2ndgentilakpal@gmail.com

तालुक निकाय: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
सम्पर्क नम्बर: ०१- ५३४५९४६
ईमेल: info@nsonepal.gov.np

३.५ सेवा प्रवाह प्रकृया तथा व्यवस्थापन

सेवा प्राप्त गर्नको लागि सेवा ग्राहीहरूले प्राविधिक तथा पुस्तकालय फाँट वा सोझै कार्यालय प्रमुख संग समेत सम्पर्क गर्न पाउने व्यवस्था गरिएको छ । पुस्तकालयमै बसी अध्ययन गर्न चाहनेले विभिन्न संघ संस्था र कार्यालयले लिखित रुपमा पत्राचार गरे अनुसार वा व्यक्तिगत रुपमा उपस्थित भई तथ्याङ्क, प्रकाशनहरू एवं अन्य सेवा उपलब्ध गराई पाउँ भनेमा कार्यालयमा उपलब्ध भए सम्मको तथ्याङ्क तथा प्रकाशनहरू निःशुल्क उपलब्ध गराइनेछ ।

खण्ड ४: कार्यालयको आर्थिक प्रशासन विवरण

४.१ गत आ.ब. २०८१/८२ को बजेट, खर्च, भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

आ.ब. २०८१/८२ मा यस कार्यालयको सञ्चालनका लागि शुरुमा पुँजीगत तर्फ १४ लाख र चालु तर्फ १ करोड ७२ लाख २९ हजार गरी जम्मा १ करोड ८६ लाख २९ हजार बजेट विनियोजन गरिएकोमा पछि केहि बजेट रोक्का भइ पुँजीगत तर्फ रु ३ हजार ३ सय ७ र चालु तर्फ ८ लाख ९० हजार ५ सय ९४ बजेट जम्मा मध्ये कम भएको । पुँजीगत तर्फ विनियोजित अन्तिम बजेट मध्ये १३ लाख ९४ हजार ९ सय ९१ र चालु तर्फ १ करोड ३ लाख ४ हजार ३ सय ८६ रुपैया ७१ पैसा जम्मा बजेट खर्च भएको थियो । यस कार्यालयलाई विनियोजित जम्मा बजेट मध्ये १ करोड १६ लाख ९९ हजार ३ सय ७७ पैसा ७१ बजेट खर्च भएको थियो ।

क्र.सं.	कार्यक्रमहरू	इकाई	वार्षिक लक्ष		जम्मा खर्च(रु.मा)	रोक्का(रु.मा)	बांकी रकम(रु.मा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(कूल बजेटमा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(रोक्का पछिको बजेटमा)	भौतिक प्रगति	भौतिक प्रगति (प्रतिशत)
			परिमाण	बजेट (रु.मा)							
१	रा.प. द्वितीय(स्थायी कर्मचारी)	जना	१	९२३०००	११६४८.००		९११३५२.००	१.२६	१.२६		
२	रा.प. तृतीय(स्थायी कर्मचारी)	जना	१	८२८०००	८२०१७७.००		१२११२.००	९९.०६	९९.०६	१	१००
३	रा.प.अनं. प्रथम(स्थायी कर्मचारी)	जना	३	२०७२०००	७४०२५४.३९		१३३१७४५.६१	३५.७३	३५.७३	२	६७
४	रा.प.अनं.द्वितीय(स्थायी कर्मचारी)	जना	६	३९२५०००	२१२५७२२.८६		१८००३७४.१४	५४.१६	५४.१६	५	८३
५	का. स. पाँचौं स्तर(स्थायी कर्मचारी)	जना	२	१०५८०००	९७३५००.००		८४५००.००	९२.०१	९२.०१	२	१००
६	स्थानिय भत्ता	जना	१३	४४२०००	२२८२०८.७१		२१५२६३.२९	५१.६३	५१.६३	१०	७७
७	महंगी भत्ता	जना	१३	३१२०००	१८५०३४.४८		१२६९६५.५२	५९.३१	५९.३१	१०	७७
८	प्रसुति स्याहार/शिशु स्याहार खर्च	जना	२	१००००			१००००.००				
९	बैठक भत्ता	पटक	५	१५०००	१३५००.००		१५००.००	९०.००	९०.००	२	४०
१०	पालोपहरा खर्च	जना	१	२८०००	२६५२५.००		१४७५.००	९४.७३	९४.७३	१	१००
११	दर्शै तिहार पालो पहरा	जना	१	५०००	२०००.००		३०००.००	४०.००	४०.००	१	१००
१२	पोशाक खर्च	जना	१३	१३००००	७००००.००		६००००.००	५३.८५	५३.८५	७	५४

क्र.सं.	कार्यक्रमहरू	इकाई	वार्षिक लक्ष		जम्मा खर्च(रु.मा)	रोक्का(रु.मा)	बांकी रकम(रु.मा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(कुल बजेटमा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(रोक्का पछिको बजेटमा)	भौतिक प्रगति	भौतिक प्रगति (प्रतिशत)
			परिमाण	बजेट (रु.मा)							
१३	टेलिफोन महशूल	पटक	२०००	४८०००	४८०००.००			१००.००	१००.००	२०००	१००
१४	इमेल इन्टरनेट	पटक/संख्या	८००	२९०००	२९०००.००			१००.००	१००.००	८००	१००
१५	हुलाक कुरियर	पटक	१००	३६०००	३६०००.००			१००.००	१००.००	१००	१००
१६	मोबिल	लीटर	७२	४४०००	२८८००.००		१५२००.००	६५.४५	६५.४५	७२	१००
१७	इन्धन	लीटर	२१६०	३७८०००	२४७३०३.९४		१३०६९६.०६	६५.४२	६५.४२	१४५०	६७
१८	ग्याँस	संख्या	२४	५३०००	४०३००.००		१२७००.००	७६.०४	७६.०४	२०	८३
१९	कार्यालय सामान, मसलन्द	पटक	१२	३६००००	३५९९९१.०८		८.९२	१००.००	१००.००	१२	१००
२०	सवारी साधन मर्मत खर्च	वटा	४	१५००००	१५००००.००			१००.००	१००.००	४	१००
२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	पटक	१२	७८०००	७७९९९.९९		०.८१	१००.००	१००.००	१२	१००
२२	शैचालय सरसफाइ	जना	१	६००००	६००००.००			१००.००	१००.००	१	१००
२३	योगदानमा आधारित निवृत्तिभरण खर्च	जना	३	१०८०००	२४६७६.९८		८३३२३.०२	२२.८५	२२.८५	३	१००
२४	विद्युत महशूल	युनिट	५००	७२०००	७२०००.००			१००.००	१००.००	५००	१००
२५	जारको पिउने पानी	जार	१२००	७२०००	७१९९९.१५		०.८५	१००.००	१००.००	९००	७५
२६	घर भाडा	पटक	१	३६००००	३६००००.००			१००.००	१००.००	१	१००
२७	अनुगमन मूल्यांकन खर्च	पटक	१२	२८१०००	२२९११८.०३		५९८८१.९७	८१.५४	८१.५४	१२	१००
२८	सरूवा भ्रमण खर्च	जना	४	६४०००	६२२५०.००		१७५०.००	९७.२७	९७.२७	३	७५
२९	स्वागत तथा अतिथि सत्कार	जना	४०	१८००००	१८००००.००			१००.००	१००.००	४०	१००
३०	अन्य विविध खर्च	वटा	१५	९००००	९००००.००			१००.००	१००.००	१५	१००
३१	योगदानमा आधारित बीमाकोष	जना	१३	६३०००	३२६०६.९०		३०३९३.१०	५१.७६	५१.७६	७	५४
३२	वीमा तथा नवीकरण	प्रतिशत	१००	४००००	१७२९७.००		२२७०३.००	४३.२४	४३.२४	१००	१००
३३	भवन रंग रोगन तथा मर्मतसम्भार	संख्या	१	१०००००	१०००००.००			१००.००	१००.००	१	१००
उपभोग खर्च जम्मा				१२४१४०००.००	७५१३९१२.७१		४९०६९४५.२९	६०.५३	६०.५३		

क्र.सं.	कार्यक्रमहरू	इकाई	वार्षिक लक्ष		जम्मा खर्च(रु.मा)	रोक्का(रु.मा)	बांकी रकम(रु.मा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(कुल बजेटमा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(रोक्का पछिको बजेटमा)	भौतिक प्रगति	भौतिक प्रगति (प्रतिशत)
			परिमाण	बजेट (रु.मा)							
१	व्यवसायिक कुखुरापालन सर्भेक्षण सूचीकरण कार्यको स्थलगत तथ्याङ्क संकलन तथा निरिक्षण गर्न	पटक	1	१३५०००	१३११३०.००	९६८.००	२९०२.००	९७.१३	९७.८३	1	१००
२	व्यवसायिक कुखुरापालन सर्भेक्षणको मुख्य फिल्ड कार्य तथा निरिक्षण	पटक	१	१४००००	१०७७६३.००	३२२३४.००	३.००	७६.९७	१००.००	१	१००
३	त्रैमासिक अद्योगिक उत्पादन तथा मूल्य सूचकांकको लागि तथ्याङ्क संकलन तथा सुपरिवेक्षण कार्य गर्ने	पटक	४	२०००००		५००००.००	१५००००.००				
४	अन्तराष्ट्रिय तुलना कार्यक्रम सम्बन्धी मूल्य तथ्याङ्क संकलन तथा सुपरिवेक्षण कार्य गर्ने	पटक	९	१०८०००	९४३४०.००	७८३२.००	५८२८.००	८७.३५	९४.१८	९	१००
५	कृषि तथ्याङ्क संकलन एवं संकलनमा सहजीकरणको लागि अगुवा किसान (नियमित र नयाँ जिल्लामा समेत) लाई यातायात खर्च र फिल्ड सुपरिवेक्षण	पटक	४	२१००००	१५४९५९.००	३९३००.००	१५७४१.००	७३.७९	९०.७८	४	१००
६	निर्माण क्षेत्रको सर्भेक्षणको लागि तथ्याङ्क संकलन (नियमित र नयाँ समेत) तथा सुपरिवेक्षण कार्य गर्ने	पटक	४	१९६०००	१४३६२१.००	३४७५८.००	१७६२१.००	७३.२८	८९.०७	४	१००
७	नेपाल तथ्याङ्कीय रजिष्टर निर्माण तथ्याङ्क अध्यावधिक	जिल्ला	२	२५००००	२४७३५८.००	६६१.००	१९८१.००	९८.९४	९९.२१	३	१५०
८	नेपाल तथ्याङ्कीय रजिष्टर निर्माण तथ्याङ्क अध्यावधिक सुपरिवेक्षण	जिल्ला	३	५१०००	३९४४३.००	६०४२.००	५५१५.००	७७.३४	८७.७३	३	१००
९	मत्स्य तथा बन तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने कार्यको लागि तथ्याङ्क संकलन	पटक	३	१५००००	८७१६६.००	३५१२४.००	२७७१०.००	५८.११	७५.८८	३	१००

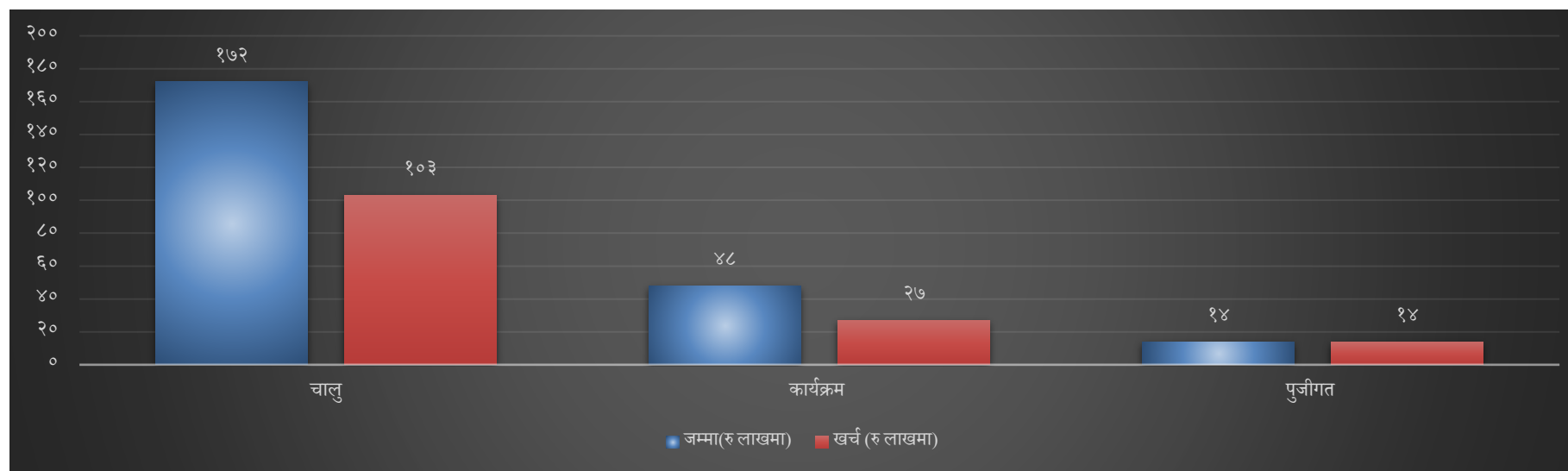
क्र.सं.	कार्यक्रमहरू	इकाई	वार्षिक लक्ष		जम्मा खर्च(रु.मा)	रोक्का(रु.मा)	बांकी रकम(रु.मा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(कूल बजेटमा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(रोक्का पछिको बजेटमा)	भौतिक प्रगति	भौतिक प्रगति (प्रतिशत)
			परिमाण	बजेट (रु.मा)							
१०	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय (जिल्ला) मार्फत् स्थानिय तहमा राष्ट्रिय तथ्यगत विवरणको कार्यान्वयन अनुगमन	पटक	१५	१५००००	२४१०३.००	३४४७९.००	९१४१८.००	१६.०७	२०.८६	४	२७
११	तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय (जिल्ला) मार्फत् स्थानिय तहमा राष्ट्रिय तथ्यगत विवरणको कार्यान्वयन सम्बन्धि समिक्षा गोष्ठी (यातायात खर्च समेत)	पटक	४	४०००००	२९२१६०.००	७१६५०.००	४४३१०.००	७३.०४	८८.९८	२	५०
१२	NPISHs सम्बन्धी सूचीकरण गर्ने तथा अद्यावधिक गर्ने	पटक	१	३००००		७५००.००	२२५००.००				
१३	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०८१	पटक	१	३००००		७५००.००	२२५००.००				
१४	आर्थिक गणनाको तथ्याङ्क आवश्यकता विषयमा सरोकारवालासंग प्रदेश/जिल्ला तहमा अन्तरक्रिया/गोष्ठी	पटक	२	११८०००	७५९००.००	२९५००.००	१२६००.००	६४.३२	८५.७६	२	१००
१५	जिल्लामा आर्थिक गणनाको प्रश्रवली परीक्षण	पटक	२	६००००	३८९५४.००	५२६२.००	१५७८४.००	६४.९२	७१.१६	२	१००
१६	कृषि उत्पादक मूल्य अन्तर्गत अगुवा कृषकहरूलाई प्रोत्साहन खर्च	पटक	१०	६००००	५२५००.००	७५००.००		८७.५०	१००.००	१०	१००
१७	निजी शिक्षण संस्था सभेक्षणको तथ्याङ्क संकलनका लागि खटिने गणकको तलब/दैनिक भ्रमण भत्ता रकम(करार र काजमा लिने दुवै गणकको लागि)	जना	१	८००००	७००००.००	२५००.००	७५००.००	८७.५०	९०.३२	१	१००
१८	तथ्याङ्क संकलन र अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणका लागि खटिने गणकको	प्रतिशत	१००	७००००	४३५३७.००	१७५००.००	८९६३.००	६२.२०	८२.९३	१००	१००

क्र.सं.	कार्यक्रमहरू	इकाई	वार्षिक लक्ष		जम्मा खर्च(रू.मा)	रोक्का(रू.मा)	बांकी रकम(रू.मा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(कुल बजेटमा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(रोक्का पछिको बजेटमा)	भौतिक प्रगति	भौतिक प्रगति (प्रतिशत)
			परिमाण	बजेट (रू.मा)							
	दैनिक भ्रमण भत्ता रकम करार गणकको लागि समेत(रा.ले. Rebasing सम्बन्धी कार्यको)										
१९	गणना तथा सर्भेक्षणहरूसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँग अन्तर्क्रिया तथा छलफल(रा.ले. Rebasing सम्बन्धी कार्यको)	पटक	१	३००००		७५००.००	२२५००.००				
२०	विविध खर्च (फोटोकपी तथा कार्यालय संचालन खर्च) (रा.ले. Rebasing सम्बन्धी कार्यको)	प्रतिशत	१००	१५०००	११२५०.००	३७५०.००		७५.००	१००.००	१००	१००
२१	निजी शिक्षण संस्था सर्भेक्षणको स्थलगत तथ्याङ्क संकलन कार्यको अनुगमन तथा निरीक्षण (जिल्लाको लागि)	प्रतिशत	१००	१००००		२५००.००	७५००.००			१००	१००
२२	वार्षिक रा.लेखा तथ्याङ्क संकलन	पटक	१	१५००००	१०७९६९.००	३७५००.००	४५३१.००	७१.९८	९५.९७	१	१००
२३	त्रैमासिक रा.लेखा तथ्याङ्क संकलन तथा सुपरिवेक्षण	पटक	४	१७००००	१२९७९६.००	३५८९९.००	४३०५.००	७६.३५	९६.७९	४	१००
२४	आन्तरिक पर्यटक सर्भेक्षणको स्थलगत तथ्याङ्क संकलनको लागि भ्रमण खर्च	जना	१३	४४२०००	३५४४३९.००	७३०८६.००	१४४७५.००	८०.१९	९६.०८	१३	१००
२५	बिभिन्न स्थानिय तहहरूमा तथ्याङ्कीय साक्षरता तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन	पटक	४	४०००००	२०४१२०.००	६९७७०.००	१२६११०.००	५१.०३	६१.८१	३	७५
२६	तथ्याङ्क संकलनका लागि खटिने करारका गणकको लागि ४ महिनाको	जना	१	१००००		२५००.००	७५००.००				

क्र.सं.	कार्यक्रमहरू	इकाई	वार्षिक लक्ष		जम्मा खर्च(रु.मा)	रोक्का(रु.मा)	बांकी रकम(रु.मा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(कुल बजेटमा)	वार्षिक खर्च प्रतिशत(रोक्का पछिको बजेटमा)	भौतिक प्रगति	भौतिक प्रगति (प्रतिशत)
			परिमाण	बजेट (रु.मा)							
	तलब (डाटा इन्ट्री अवधी समेत (रा.ले. Rebasng सम्बन्धी कार्यको))										
२७	३ वटा पालिकाको प्रोफाइल तयारीको लागि तथ्याङ्क संकलन, तथ्याङ्क प्रविष्टि, सम्पादन, सुपरिवेक्षण तथा छपाई	प्रतिशत	१००	७५००००	३७९९६६.००	१६७७७९.००	४६२१५५.००	५०.६६	६५.२६	६७	६७
२८	Ratio method of Population Projection प्रयोग गरी तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय अन्तरगतका सबै स्थानीय तहहरूको Population profile अद्यावधिक गर्ने कार्यक्रम	प्रतिशत	१००	४०००००		१०००००.००	३०००००.००				
कार्यक्रमको जम्मा				४८१५०००.००	२७९०४७४.००	८९०५९४.००	१४०१९५२.००	५७.९५	७१.११		
चालू तर्फको जम्मा				१७२२९०००.००	१०३०४३८६.७१	८९०५९४.००	६३०८८९७.२९	५९.८१	६३.०७		
१	कार्यालय संचालनका लागि आवश्यक मेशिनरी खरीद(एसी, इन्भर्टर, कुलर, पंखा)	पटक	१	४०००००	३९९३४२	१६५.००	४९३	१००	१००	१	१००
२	कार्यालय संचालनका लागि आवश्यक फर्निचर तथा फिक्चर्स खरीद	पटक	१	१०००००	९६४३४	३१४२.००	४२५	९६	१००	१	१००
३	कार्यालय भवन रंगरोगन, मर्मत, पार्टेशन, वायरिङ तथा सुधार	पटक	१	९०००००	८९९२१५		७८५	१००	१००	१	१००
पूजीगतको जम्मा				१४०००००	१३९४९९१	३३०७.००	१७०२	१००	१००		
कुल जम्मा				१८६२९०००	११६९९३७७	८९३९०१.००	६३१०६००	६३	६६		

नोट: चालू कार्यक्रम अन्तर्गत क्र. संख्या ३ मा रहेको कार्यक्रम केन्द्रबाटै त्रुटिवश LMBIS Entry भएको तर कार्यक्रम यस कार्यालयका कार्यक्षेत्र भित्रका जिल्लामा नरहेका कारण संचालन गरिएन, क्र.सं. १२ र २८ का कार्यक्रमहरू राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट संचालन गरिए भने क्र.सं. १३ र १९ का कार्यक्रमहरू समयाभाव र जनशक्ति अभावका कारण सम्पन्न हुन सकेनन् भने क्र.सं. २६ मा उल्लेखित कार्यक्रम बजेट अभावका कारण सम्पन्न हुन सकेन ।

४.२ चालु बजेट र खर्च, कार्यक्रम बजेट र खर्च पुँजीगत बजेट र खर्च स्तम्भ ग्राफ चित्रमा

४.३ बेरुजुको अवस्था

कार्यालय संचालनको सिलसिलामा यस कार्यालयमा हुन गएका विभिन्न बेरुजुहरु समयमै कारबाहि चलाई फछ्यौट गरिएको छ । कार्यालय स्थापना देखिका बेरुजुहरु नियमित गर्नुपर्ने भए नियमित र असुल गर्नु पर्ने असुल उपर गराई लगत कट्टा गराई पञ्जीकरण गर्ने कार्य वार्षिक रुपमा हुदै आएको छ । विभिन्न आर्थिक वर्षहरुमा औल्याएका बेरुजु शिर्षकहरु उपर यस कार्यालयबाट आवश्यक कारवाही गरि समपरीक्षण भै सकेका छन् । गत आ.व.२०८१/८२ का सम्पूर्ण श्रेस्ताहरुको आन्तरिक लेखा परीक्षण गर्दा सुशान्त कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्सलाइ कार्यालय भवन मर्मत रकम भुक्तानी गर्दा भ्याट सहित भुक्तानी भएकोले उक्त भ्याट रकम रू २९४०९ सम्बन्धित आन्तरिक राजश्व कार्यालयमा दाखिला भएको प्रमाण पेश गर्न सुझाव दिइएको छ ।

४.४ कार्यक्रम अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण

यस कार्यालयबाट सञ्चालन गरिने बार्षिक कार्यक्रमका फिल्ड कार्यहरूको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण नियमित रूपमा गरिदै आएको छ । फिल्ड निरीक्षणमा गणक कर्मचारी तथा उत्तरदाता दुवै संग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा सम्पर्क राखि गर्ने गरिएको छ । राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमका फिल्ड कार्यहरूको पनि निर्देशनानुसार निरीक्षण यस कार्यालयले गर्दै आएको छ र राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट कतिपय कार्य सम्पादनको सिलसिलामा फिल्ड निरीक्षणका लागि आएका निरीक्षकहरूलाई फिल्ड निरीक्षणमा सहयोगीको भूमिका समेत यस कार्यालयले खेल्दै आएको छ । भौगोलिक विकटता, यातायातका साधनको अभाव र राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले गत आ. ब . मा सञ्चालन गरेका व्यावसायिक कुखुरापलन, अस्थायी वाली लागत उत्पादन, रिबेशिड, नाफा नकमाइ घरपरिवारलाई सहयोग गर्ने आदि सर्वेक्षण एकै समयमा सञ्चालन हुँदा गुणस्तरीय सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन गर्न गाह्रो भयो ।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको कामको सिलसिलामा तथा कार्यालयकै कार्य सम्पादनको निरीक्षणका लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट यस कार्यालयमा पाल्नु भएका निरीक्षणकर्ताहरूको विवरण र सुझाव तथा प्रतिक्रियाहरू यस प्रकार रहेका छन् ।

सि.न.	निरीक्षण मिति	निरीक्षणकर्ता	पद	उद्देश्य	सुझाव तथा प्रतिक्रियाहरू
१	२०८१/०७/१२	डा. शरद कुमार शर्मा	उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी	कार्यालयको अनुगमन तथा जिल्ला स्तरीय गोष्ठीको आयोजना	कार्यालयको व्यवस्थापन सन्तोषजनक भएको ।
		पदम राज पाण्डे	निर्देशक		
		ज्योति के.सी.	त.अ.		
		चमेली पोखरेल	कम्प्युटर अधिकृत		
२	२०८१/०८/०७	संजय कुमार चौधरी	त.अ.	ICP अनुगमन	समग्र व्यवस्थापन राम्रै रहेको
		दामोदर न्यौपाने			
३	२०८१/०९/११	शिव श्रेष्ठ	निर्देशक	तालिम रणनीति छलफल	तालिम तथा गोष्ठी सञ्चालन गर्दा तालिम शाखालाई जानकारी गराउनुपर्ने ।
		धन बहादुर वि सी	त.अ.		
		नारायण रिजाल	त.अ.		
४	२०८१/१२/०६	कुल प्रकाश न्यौपाने	त.अ.	NPIHs सर्भेक्षण अनुगमन	सर्भेक्षण फारामहरू भेरिफिकेशन पश्चात् प्रेषण गर्न सुझाव
		भीम साख	त.अ.		

खण्ड -५ कार्यालयको भौतिक अवस्था

५.१ कार्यालयको भौतिक पूर्वाधार :

यस तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय डोटीको नाममा आफ्नै जग्गा र भवन रहेको छ र २.५ तलाको नयाँ भवन बन्ने प्रक्रियामा रहेको छ । हाललाई डोटी जिल्लाको दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको वडा नं.४ राजपुर स्थित आफ्नै भवनमा कार्यालय सञ्चालन भइरहेको छ । सवारी साधनमा कार्यालयमा ३ वटा मोटरसाईकल र एउटा स्कुटर चालु अवस्थामा रहेका छन् । भौगोलिक विकटताले गर्दा तथ्याङ्क संकलन तथा अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्ने प्रयोजनको लागि हाल रहेका सवारी साधनहरू क्षमता अपुग र थप सवारी साधनको आवश्यकता महशुस गरिएको छ ।

५.२ सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसमानको विवरण र अवस्था

क्र.स.	सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसमानको			गत आ.व. सम्मको मौज्दात		चालु आ.व. मा आम्दानि		चालु आया.व. मा खर्च		मौज्दात बाँकी	
	संकेत नं.	नाम	एकाई	परिमाण	जम्मा मुल्य	परिमाण	जम्मा मुल्य	परिमाण	जम्मा मुल्य	परिमाण	जम्मा मुल्य
1	611121100001	कार्यालय भवन	पिस/थान	0	2,199,874.80	0	0	0	0	0	2,199,874.80
2	611211600001	मोटर साइकल	पिस/थान	4	6,27,439.00	0	0	1	93,800.00	3	5,33,639.00
3	611211600002	स्कुटर	पिस/थान	1	1,80,000.00	0	0	0	0	1	1,80,000.00
4	611211900001	साइकल	पिस/थान	1	6,330.00	0	0	1	6,330.00	0	0
5	611221100001	डेस्कटप कम्प्युटर	पिस/थान	14	5,66,888.52	0	0	0	0	14	5,66,888.52
6	611221100002	मोनिटर	पिस/थान	2	24,900.00	0	0	2	24,900.00	0	0
7	611221100004	सिपियु	पिस/थान	1	32,000.00	0	0	1	32,000.00	0	0
8	611221200001	ल्यापटप	पिस/थान	18	1,095,590.73	0	0	5	2,18,102.00	13	8,77,488.73
9	611221200003	ट्याब्लेट	पिस/थान	4	36,781.40	0	0	0	0	4	36,781.40
10	611221500001	फोटोकपी मेशिन	पिस/थान	1	29,499.99	0	0	0	0	1	29,499.99
11	611221600001	टेलिभजन	पिस/थान	1	24,690.00	0	0	0	0	1	24,690.00
12	611221600002	टेलिफोन	पिस/थान	2	3,501.00	0	0	0	0	2	3,501.00
13	611221600009	मोबाइल	पिस/थान	2	0.2	0	0	2	0.2	0	0
14	611221600018	डिस होम सेट	पिस/थान	1	4,000.00	0	0	0	0	1	4,000.00
15	611221600025	वेभ क्यामरा	पिस/थान	1	840	0	0	1	840	0	0
16	611221600032	LED Display	पिस/थान	0	0	1	5,650.00	0	0	1	5,650.00
17	611221600134	मोबाइल सेट	पिस/थान	0	0	1	18,000.00	0	0	1	18,000.00

क्र.स.	सम्पति तथा जिन्सी मालसामानको			गत आ.व. सम्मको मौज्दात		चालु आ.व. मा आम्दानि		चालु आया.व. मा खर्च		मौज्दात बाँकी	
	संकेत नं.	नाम	एकाई	परिमाण	जम्मा मुल्य	परिमाण	जम्मा मुल्य	परिमाण	जम्मा मुल्य	परिमाण	जम्मा मुल्य
18	611221800001	प्रिन्टर	पिस/थान	11	2,62,320.62	0	0	0	0	11	2,62,320.62
19	611221800003	फ्याक्स मेसिन	पिस/थान	1	9,266.00	0	0	1	9,266.00	0	0
20	611221900001	प्रोजेक्टर	पिस/थान	4	2,16,396.00	0	0	0	0	4	2,16,396.00
21	611221900003	अन्य कम्प्युटर उपकरण	पिस/थान	2	5,396.00	0	0	1	650	1	4,746.00
22	611221900041	Network Video Recorder (NVR)	पिस/थान	0	0	1	22,600.00	0	0	1	22,600.00
23	611221900067	HDD	सेट	0	0	1	20,905.00	0	0	1	20,905.00
24	611222100002	सिलिङ पंखा	पिस/थान	11	20,600.00	0	0	2	3,000.00	9	17,600.00
25	611222100003	टेबुल पंखा	पिस/थान	1	2,500.00	0	0	1	2,500.00	0	0
26	611222100008	भ्याकुम क्लिनर	पिस/थान	2	18,000.00	1	14,690.00	1	6,500.00	2	26,190.00
27	611222100009	युपीएस	पिस/थान	2	14,424.00	0	0	2	14,424.00	0	0
28	611222100010	ब्याट्री(Battery BDC)	पिस/थान	5	1,52,796.99	0	0	1	32,797.00	4	1,19,999.99
29	611222100016	ईलेक्ट्रिक कितली	पिस/थान	1	1,200.00	0	0	1	1,200.00	0	0
30	611222100019	पावर व्याकअप सिष्टम	पिस/थान	2	10,170.00	0	0	0	0	2	10,170.00
31	611222100036	आइरन	पिस/थान	0	0	1	1,420.00	0	0	1	1,420.00
32	611222100037	इन्भर्टर	पिस/थान	2	95,000.00	0	0	0	0	2	95,000.00
33	611222100073	मोटर (पानी तान्ने)	पिस/थान	0	0	1	7,684.00	0	0	1	7,684.00
34	611222100233	ए.सी.	पिस/थान	0	0	3	240,012.00	0	0	3	2,40,012.00
35	611222100235	सि.सि. क्यामरा	पिस/थान	0	0	6	37,290.00	0	0	6	37,290.00
36	611222100242	हेलोजन हिटर	पिस/थान	0	0	1	2,500.00	0	0	1	2,500.00
37	611222100266	Refrigerator	पिस/थान	0	0	1	33,900.00	0	0	1	33,900.00
38	611223500001	टेबुल	पिस/थान	32	1,19,677.60	0	0	7	7	25	1,19,670.60
39	611223500002	कुर्ची	पिस/थान	16	23,820.00	0	0	4	4,400.00	12	19,420.00
40	611223500003	दराज	पिस/थान	4	40,228.00	0	0	4	40,228.00	0	0
41	611223500006	सोफासेट	पिस/थान	7	1,18,992.70	0	0	2	36,000.00	5	82,992.70
42	611223500009	स्टिल दराज	पिस/थान	12	1,63,365.00	0	0	2	18,501.00	10	1,44,864.00
43	611223500011	रिभलविंग चेयर	पिस/थान	16	2,09,123.00	0	0	4	32,459.00	12	1,76,664.00
44	611223500013	टि-टेबल	पिस/थान	11	11,471.50	0	0	0	0	11	11,471.50
45	611223500014	कम्प्युटर टेबल	पिस/थान	6	14,052.10	0	0	4	14,050.10	2	2
46	611223500018	खाट पलङ लोबेड	पिस/थान	15	46,618.00	1	20,340.00	5	5	11	66,953.00
47	611223500019	रयाक	पिस/थान	4	16,000.00	0	0	0	0	4	16,000.00
48	611223500020	बुक सेल्फ	पिस/थान	5	1,15,206.00	0	0	0	0	5	1,15,206.00

क्र.स.	सम्पति तथा जिन्सी मालसामानको			गत आ.व. सम्मको मौज्दात		चालु आ.व. मा आम्दानि		चालु आया.व. मा खर्च		मौज्दात बाँकी	
	संकेत नं.	नाम	एकाई	परिमाण	जम्मा मुल्य	परिमाण	जम्मा मुल्य	परिमाण	जम्मा मुल्य	परिमाण	जम्मा मुल्य
49	611223500021	इस्टुल	पिस/थान	2	310	0	0	0	0	2	310
50	611223500026	काठको दराज	पिस/थान	6	6	0	0	1	1	5	5
51	611223500028	स्टील दराज	पिस/थान	8	82,968.00	0	0	1	7,000.00	7	75,968.00
52	611223500031	अन्य फर्निचर	पिस/थान	3	3,350.00	0	0	0	0	3	3,350.00
53	611223500041	किचेन रयाक (Kitchen Rack)	पिस/थान	1	7,454.61	0	0	0	0	1	7,454.61
54	611223500056	भिजीटर चेयर (Visitor Chair)	पिस/थान	2	10,170.00	0	0	0	0	2	10,170.00
55	611223500099	म्याट्रेस	पिस/थान	0	0	1	11,865.00	0	0	1	11,865.00
56	611223600002	कार्पेट	बग फट	30	57,630.00	0	0	30	57,630.00	0	0
57	611223900004	पानी फिल्टर	पिस/थान	1	2,500.00	0	0	0	0	1	2,500.00
58	611223900008	नेम प्लेट	पिस/थान	1	2,500.00	0	0	0	0	1	2,500.00
59	611223900018	उजुरी पेटिका	पिस/थान	1	480	0	0	1	480	0	0
60	611223900029	ट्यांकी	पिस/थान	6	60,300.75	0	0	1	10,000.00	5	50,300.75
61	611223900035	ग्यास सिलिन्डर	पिस/थान	3	14,530.00	0	0	0	0	3	14,530.00
62	611223900036	घडी(भिन्नेटेबुल)	पिस/थान	1	450	0	0	0	0	1	450
63	611223900041	बोर्ड (कार्यालय, कार्यालय प्रमुख, अन्य)	पिस/थान	2	2,426.00	0	0	0	0	2	2,426.00
64	611223900042	ग्यास चुलो	पिस/थान	1	1	0	0	0	0	1	1
65	611223900043	अन्य कार्यालयका उपकरण	पिस/थान	31	1,208.00	0	0	31	1,208.00	0	0
66	611223900044	कार्यालयका उपकरण	पिस/थान	3	3	0	0	3	3	0	0
67	614111100001	भवन प्रयोजनको जमिन	पिस/थान	0	0	0	0	0	0	0	0

५.३ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय डोटीमा रहेका मुख्य खप्ने जिन्सी सामग्रीहरूको विवरण

सि.नं.	सामग्रीको नाम	ईकाई	संख्या			कैफियत
			चालु अवस्थामा रहेको	मर्मत गर्नुपर्ने	जम्मा	
१	मोटर साइकल	थान	३	०	३	
२	स्कुटर	थान	१	०	१	
३	डेस्कटप कम्प्युटर	सेट	९	५	१४	

सि.नं.	सामग्रीको नाम	ईकाई	संख्या			कैफियत
			चालु अवस्थामा रहेको	मर्मत गर्नुपर्ने	जम्मा	
३	ल्यापटप	थान	११	२	१३	
५	टयावलेट	थान	०	४	४	
६	सि.सि. क्यामेरा	सेट	६	०	६	
७	प्रिन्टर	थान	८	४	१२	
८	प्रोजेक्टर	थान	३	१	४	
९	ए.सी.	थान	३	०	३	
१०	भ्याकुम क्लिनर	थान	१	१	१	
११	ब्याट्री	थान	४	०	४	
१२	आइरन	थान	१	०	१	
१३	इन्भर्टर	थान	२	०	२	
१४	टेबुल	थान	२०	५	२०	
१५	टि-टेबुल	थान	९	२	११	
१६	रिभल्विङ्ग चियर	थान	९	३	१२	
१७	स्टिल दराज	थान	१२	४	१६	
१८	खाट/ पलङ्ग	थान	८	३	११	
१९	सोफासेट	सेट	३	२	५	
२०	न्याक	थान	४	०	४	
२१	पंखा	सेट	६	२	८	
२२	हाजिर मेसिन	थान	१	०	१	
२३	फ्रिज	थान	१	०	१	

खण्ड-६: कार्यालयका समस्या र समाधानका उपायहरु

६.१ कार्यालयका मौजुदा समस्या

- ✓ सेवाग्राहीको आवश्यकता र माग अनुसारका खण्डित तथ्याङ्क (वडा स्तरका) अपेक्षित रुपमा उपलब्ध गराउन नसकिएको ,
- ✓ तथ्याङ्कको महत्व र भूमिका बारे जनमानसमा अनभिज्ञता रहनुले तथ्याङ्क संकलन कार्यमा अपठेरो परेको
- ✓ तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापनका लागि आर्थिक स्रोतको अपर्याप्तता,
- ✓ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालय तथ्याङ्क संकलन कार्यमा मात्र सिमित रहेकोले जिल्लामा कार्यालयको पहिचान राम्रो संग गर्न नसकिएको,
- ✓ अन्य सरकारी निकायहरुले पनि आफु खुशी तथ्याङ्क उत्पादन गर्ने भएकाले सरकारी तथ्याङ्कमै दोहोरोपन देखिएको । अन्य निकायबाट प्रकाशन गरेको तथ्याङ्क राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले प्रकाशन गर्ने तथ्याङ्क मा ठूलो अन्तर देखिएको र ती निकायका बीच तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयले समेत समन्वय गर्न कठिनाई भएको ,
- ✓ आर्थिक अभावले तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने कार्य नियमित हुन नसकेको ,
- ✓ तथ्याङ्क सम्बन्धी कम्प्युटर सफ्टवेयर (CSPRO , SPSS , GIS) को गहिरो ज्ञान सबै कर्मचारीमा नहुनाले कर्मचारीको प्राविधिक व्यक्तित्व विकास हुन नसकी तथ्याङ्कीय दक्षतामा कमि महशुस गरिएको ,
- ✓ योजना, नीति निर्माण, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन जस्ता कार्यहरुमा तथ्याङ्क ले कम प्राथमिकता पाउनु ,
- ✓ तथ्याङ्क ऐन, नियमहरुका प्रावधानहरुको बारेमा सरोकारवालाहरुमा अनभिज्ञता रहनु,
- ✓ विशेष गरी आर्थिक क्षेत्र (उद्योग, ब्यापार, आम्दानी खर्च) संग सम्बन्धित तथ्याङ्क मा तथ्याङ्क दाताले सही तथ्याङ्क नदिनु र दिन हिचकिचाउनु ,
- ✓ तथ्याङ्कीय कार्यको लागि स्थानीय स्तरमा खासै लगानी नहुनु र पर्याप्त बजेटको अभाव रहनु साथै बजेट निर्धारण गर्दा तथ्याङ्क क्षेत्रले न्यून महत्व पाउनु,
- ✓ कार्यक्रम सञ्चालन दिग्दर्शनको अभाव,
- ✓ कर्मचारीहरुको कार्यविवरण नहुनु,
- ✓ उत्तरदाताहरुमा बढि अपेक्षा तथा नैराश्यता,

- ✓ यस कार्यालयको कार्यक्षेत्र पहाड देखि विकट हिमाली क्षेत्रसम्म फैलिएकाले तथ्याङ्क संकलन, अनुगमन सुपरिवेक्षण तथा गोष्ठी कार्यक्रम गर्न कठिनाई रहेको ।

६.२ समस्या समाधानका उपायहरू

- ✓ कार्यालयका कर्मचारीहरूलाई प्रशासनिक तालिमको साथसाथै तथ्याङ्क सम्बन्धि कम्प्युटर तालिम र सेवाकालीन तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्छ ,
- ✓ केन्द्रबाटै नीतिगत सहमति गरी जिसस.र तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयबीच समन्वयका लागि पहल गर्नुपर्ने । यसबाट दुई निकाय बीचको तथ्याङ्कीय दोहोरोपना हटाउन सकिन्छ,
- ✓ स्थानीय स्तरमा तथ्याङ्क सम्बन्धि जानकारीका लागि तालिम ,सचेतना गोष्ठी तथा प्रयोग सम्बन्धि कार्यक्रमको विस्तार हुनु पर्दछ ,
- ✓ स्थानीय स्तरको माग अनुसार तथ्याङ्क उपलब्ध गराउन सो अनुसारको सर्वेक्षण गरिनु पर्दछ ,
- ✓ जिल्लामा रहेको तथ्याङ्क समन्वय समितिले सक्रियरूपमा भूमिका खेल्नु पर्दछ सोका लागि उचित व्यवस्थापन गरिनु पर्दछ ,
- ✓ तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयको पुँजीगत सुधार गरिनु पर्दछ ,
- ✓ स्थानीय स्तरको तथ्याङ्क जिल्लामै उत्पादन तथा वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनु पर्दछ ,
- ✓ तथ्याङ्क कार्यालयका कर्मचारीको मनोबल उच्च राख्नका लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्कबाट वैदेशिक भ्रमण शैक्षिक तालिम/अध्ययन भ्रमण का लागि हुने मनोनियनमा उच्च प्राथमिकता दिनु पर्दछ ,
- ✓ तथ्याङ्क ऐन २०७९ मा भएका व्यवस्थाहरू यथाशिघ्र लागु गर्नु पर्दछ ,
- ✓ क्याम्पस र विद्यालयस्तरीय तथ्याङ्क सम्बन्धी अन्तरक्रियात्मक गोष्ठी तथा हाजिर जवाफ कार्यक्रम संचालन गर्न सकिन्छ । यसबाट जनगणनाका समयमा चिनिने कार्यालय अन्य समयमा पनि सर्वसाधारणले चिन्ने अवसर प्राप्त हुन्छ र कार्यालयको पहिचान र साख बढ्छ ,
- ✓ कर्मचारीहरूको पद अनुसारको कार्य विवरण तयार गर्नुपर्ने ।

प्रतिनिधिमुलक केहि तस्विरहरु

